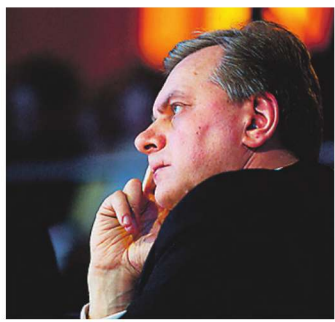

RIIGIKOGU

Vabaerakond ei trügi koalitsiooni

Vabaerakond on nõus jääma opositsiooni, kui nende kindlate nõudmistega ei lepita, ütles erakonna juht **Andres Herkel**. ▶3

MAKSUD

Must üüriturv vajab kõva küürimist

Reguleerimata ja miljoneid eurosid kätkeva üürituru korrastamiseks on vaja luua üürilepingute register, ütles Pindi Kinnisvara juhatuse liige **Peep Sooman**. ▶6-7

Äripäev

Kolmapäev, 4. märts 2015
nr 42 (5169) 3 eurot

↓ EUR/USD
1,1168

↑ USD/EUR
0,8954

↓ EUR/SEK
9,2762

↓ EUR/RUB
69,5463

↑ NordPool
33,88

↑ Euribor
0,110%

Ettevõtja väldib kapitaliturgu

Kas olete mõelnud investori kaasamisele?

- ☐ olen mõelnud ja kaasanud
- ☐ olen mõelnud, kuid pole kaasanud
- ☒ ei ole mõelnud

▶ Äripäeva küsitlusest selgus, et ettevõtjad hauvad küll laienemisplaane, kuid ei taha kasutada alternatiivseid raha kaasamise võimalusi. ▶2, 4-5

ELEKTRIAUTO

Aasta Teslaga: suur sääst ja sõidurõõm

Teadur Mario Kadastik ostis aasta tagasi Eesti esimese Tesla. 15 kuuga on ta säästnud umbes 4000 eurot ning on kindel, et bensiinimootoriga auto peale ta enam tagasi ei lähe. ▶10-11

EHITUS

Soome võitleb musta ehitusturuga

Soomes on viimastel aastatel kõige agressiivsemad muudatused toimunud ehituses, selle maksustamises ja kontrollimises. Paljudki sellest peaks teadma ka meie Kalevipojad. ▶12-13

INVESTOR

Ületootmine kärbib toorainete hindu

Nn pehmete toorainete turul on pakkumine kõrge ja teraviljahinnad võivad langust jätkata. Hinnalanguse põhjus on ülepakkumine turul. Teraviljavarud on märkimisväärsed. ▶16-17

KOLUMN

„Igor Rõtov: Õhus on lootust paremale poliitikale.

Äripäeva peadirektor usub, et enamate osapooltega koalitsioon on tasakaalukam ja teovõimelisem. ▶14

TEGIJA

Raul Puusepp
tõmbas aktsia rallima

Raul Puusepa juhitava Tallinna Kaubamaja aktsia kerkis eile 6,46%, sest päev varem oli ettevõtte teatanud mullusest oluliselt kõrgematest dividendidest. Tallinna Kaubamaja aktsia oli eile Balti börsidel ülekaalukalt enimkaubeldud aktsia. Tallinna Kaubamaja teatas börsile, et teeb märtsi lõ-

pus toimuvale aktsionäride koosolekule ettepaneku maksta dividendideks välja 40 eurosentit aktsia kohta ehk 16,29 miljonit eurot. Veel mullu kevadel maksti aktsia kohta dividende 15 senti. Äripäev rõõmustab Tallinna Kaubamaja heade tulemuste üle.

ÄRIPÄEV 4. märts 2015

toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Maksud luubi all

Riigil jääb mustalt üüriturult aastas saamata paarkümmend miljonit eurot tulumaksu. Raha kättesaamiseks pakuvad asjatundjad nii üürilepingute registri loomist kui ka eraisikutest üürileandjate vabastamist tulumaksust. Mida arvavad sellest riigikokku pääsenud erakondade poliitikud?

UURI ÄRIPÄEVEEST

SENINE majandus- ja taristuminister Urve Palo pakub välja, mismoodi tema hinnangul maksude laekumist tõhustada.

PÄEVA FAKT

22

protsenti on aasta algusest peale rallinud Venemaa energiasektor. Samal ajal on enamiku riikide nafta- ja gaasisektorid endiselt madalseisus. Mis on siis ikkagi Venemaale nõnda pöörase edu taganud? Nimelt lihtne tõsiasi, et aktsiad hakkasid tugevalt pihta saama mullu juba siis, kui Vene väed Ukrainasse sisse tungisid. Läinud aasta 1. jaanuarist kuni 14. märtsini kukkus Venemaa energiasektor 21% ehk juba jupp aega enne seda, kui globaalsed naftahinnad tugevalt kukkuma hakkasid.

HOMME

Kuidas messidele vähem kulutada ja sealt senisest enam kasu saada?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Eesti majandus vajab
lendutõusuks kapitaliturgu

Eesti kapitalituru nõrgast seisust on saanud oluline majanduskasvu pidur, sest kehvad kapitali kaasamise võimalused takistavad uusi ettevõtteid loomast ja ettevõtetele arenemast.

Eesti kapitalituru areng eeldab nii riigi aktiivsemat rolli kui ka ettevõtjate enamat teadlikkust kapitali kaasamise võimaluste kohta. Äripäeva vastne uuring tõendab, et siin on tublisti arenguruumi. Äripäeva küsitlusele vastanud ettevõtjast rohkem kui pool tunnistasid, et pole turult kapitali kaasanud. Kolmveerand ettevõtjaid rahastab ettevõtte arendamist pangalaenuka või omaniku le kuuluvate vahenditega. Pooled küsitluse ettevõtjad pole investori kaasamist üldse kaalunudki ja seda põhjendusega, et seda pole lihtsalt vaja olnud.

Kapitaliturgu pole sisuliselt olemaski. Oleks kohatu ettevõtjatele ette heita, et nad kapitalituru võimalusi alatähtsustavad. Täpsem on vahet öelda, et nad elavad reaalsuses, st kapitalituru sisulises olematuses. Võib-olla on nende seas ka selliseid, kes usuvad, et Eesti-sugusel pisikesel riigil polegi väljaarendatud kapitaliturgu vaja, kuid suuremalt jaolt ollakse siiski pigem resigneerunud tunnistajaks tõsiasjale, et kohalik börs on juba pikki aastaid koomas.

Tallinna börsi käibed on tülukesed, põhinimekirjas on vaid käputäis ettevõtteid, viimane esmaemissioon toimus viis aastat tagasi (Premia) ning ühegi riigiettevõtte toomisest börsile pole juba pikki aastaid juttu olnud – see on teema, mida ka paremerakonnad on vältinud nagu tuld.

Laenud on odavad. Teiseks, praegusel ajal on laenud odavad ning ettevõtete loomise ja arendamise rahastamine pangalaenu abiga on suhteliselt kergesti kättesaadav võimalus,

”**Börsi elluäratamiseks pole vaja muud kui mõni riigiettevõtte börsile tuua.**”

mis praegu investeeringute tegemiseks sobiv. Kolmandana võib nimetada, et laenu võtmine võib ka ühe päeva perspektiivist vaadates olla odavam kui näiteks võlakirjade emiteerimine – riigivõlakirjade näitel on seda põhjendanud rahandusminister Maris Lauri. Lauri on viidanud ka sellele, et riigivõlakirjade emiteerimise korral võiks kohalik väikeinvestor ikkagi jääda tühjade pihkudega, sest tõenäoliselt ostaksid need kiirelt kokku välismaised suurinvestorid.

Viimaks näib Eesti idufirmade edu maailmas justkui tõendavat, et hea idee leiab igal juhul rahastuse, mille abil suureks ja edukaks kasvada.

Toimiv kapitaliturg tõmbab majanduse käima. Ent ükski neist argumentidest ei lükka tegelikult ümber kapitalituru arendamise vajadust. Kapitaliturg on majanduse vereringe. Ka pisike riik vajab majandusekasvu tagamiseks toimivat kapitaliturgu. Ettevõtte areng ei peaks sõltuma ainult pangalaenukõlblikkusest. Börsi elluäratamiseks pole vaja muud kui mõni riigiettevõtte börsile viia, tuletame sündivale valitsusliidule meelde.

Muidugi võivad Eesti ettevõtjad kapitali kaasata ka rahvusvahelistelt turgudelt, ja nad teevadki seda. Ent Eesti majanduskasvu seisukohalt on äärmiselt oluline, et kapitali oleks võimalik teha ka kohalikult turult. Siis on rohkem lootust, et jalad alla saanud ettevõtte ei vii oma peakontorit tuult tiibadesse saanuna kohe Eestist minema, vaid jääb töökohati ja lisandväärtust looma ning makse maksma siin, Eestis.

A Loe Äripäevast

Kaanelugu "Kapitali kaasamine ettevõtjatele võõras" tänases lehes lk 4-5

CEDO
KAUBANDUS

TÖÖRIISTAPOOD

1691

www.cedo.ee

HINNAŠOKK!

FUEGO
Export Design

999€
CE-sertifikaadiga,
(tavahind 2.000 €)

Soojussalvestav kamin otse tehasest poole hinnaga!
Vaata kohe!

ultimatemarket.com

HELISTA +372 5044 188
info@ultimatemarket.com

wasp project

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik!

www.wasp.ee info@wasp.ee
tel 677 0155 mob 51 12 061

TESTITULT VASTUPIDAV MÖÖBEL KONTORISSE VÕI KOJU!

Kasutatud kontorimööbli müük

E-N 10 - 17 R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

” Mario Kadastik: Pärast istud bensiiniautosse nagu eelmise sajandi tehnoloogiasse.

Eesti esimese Tesla omanik muljetab pärast aastapikkust sõidukogemust. LOE LÄHEMALT LK 10-11

Herkel: meil on lihtsam jääda opositsiooni

Vabaerakonna juhatus arutas eilsel koosolekul põhimõtteid, millega minnakse vastu valimisjärgsetele kõnelustele. Erakonna esimehe Andres Herkeli sõnul ollakse valmis läbi rääkima kõigi erakondadega, kuid lihtsam on jääda opositsiooni.

“Uue erakonnana oleks meil lihtsam jääda opositsiooni ja oma erakonda üles ehitada, kuid arvestades ootusi, mida valija on meile pannud, me mõistagi osaleme kõnelustel ja oleme valmis rääkima kõikide osapooltega,” ütles Herkel.

“Meil on mitu põhimõtet, milleks valija on andnud meile mandaadi ja millest me ei saa taganeda. Elukõige puudutavad need muudatusi poliitilises süsteemis, kuid olulised on ka mitu maksupoliitilist muudatust,” lisas ta.

Millest ei loobuta? Herkeli kinnitusele on erakonnale oluline uue erakonnaseaduse väljatöötamine, muudatused valimis- ja kodukorralduses, omavalitsuste korralduses ja rahastamises. “Erakondade riikliku rahastamise vähendamine ja demokraatlikum erakonnakorraldus on põhimõtted, millest me ei saa taganeda. Ka riigikogu töö- ja kodukorralduses on puu-

” Erakondade riikliku rahastamise vähendamine on põhimõte, millest me ei saa taganeda.

Vabaerakonna esimees Andres Herkel koalitsioonikõnelustest

← **VABAERAKOND** osaleb koalitsioonikõnelustel, kuid lihtsam on jääda opositsiooni, ütles esimees Andres Herkel. FOTO: RAUL MEE

dusi, millega me ei tahaks leppida. Need on piirangud fraktsiooni moodustamisel, üksiksaadiku õigus sõna võtta eelnõu teisel ja kolmandal lugemisel ning muud saadiku õigusi piiravad põhimõtted,” märkis Herkel.

Eraldi tahab erakond pöörata tähelepanu maksupoliitilistele muudatustele, mis soodustavad

töökohtade loomist ja toetavad ettevõtlust. Siin on olulised küsimused sotsiaalmaksu lange- tamine ja tulumaksuvaba miinimumi tõus.

Sama olulised on sotsiaalteemad ja muud valdkonnad, mille erakond tahab eraldi keskenduda.

ÄRIPÄEV.EE

Toom: oleme valitsuses enne valimisi

Kuna praegune peaminister keeldub koostööst Keskerakonnaga, lükkuvad muutused paremuse poole aega, mil me liitume valitsusega, ütles keskerakondlane Yana Toom.

“Olen veendunud, et see juhtub veel enne järgmisi riigikogu valimisi: peagi saab kõigile selgeks Rõivase ühiskonda lõhestava retoorika kahjulikkus,” kirjutas Keskerakonna poliitik ja europarlamenti saadik Toom oma pöördumises.

↑ **KESKERAKONNA** hääletamagnet Yana Toom. FOTO: RAUL MEE

“Seni aga, nagu lubasin, jätkan minu valijate huvide esindamist Brüsselis. Opositsioonis olek on ettevalmistus võimule tulekuks ning suur valijate toetus kohustab meid seda ettevalmistustööd tegema hästi,” märkis Toom.

Toom kogus riigikogu valimistel Ida-Viru ringkonnas 11 573 häält. Keskerakonnas oli tema häälatesaak paremuselt teine Edgar Savisaare järel.

ÄRIPÄEV.EE

Ukraina keskpank tõstis intressimäära 30% peale

Ukraina keskpank tõstis eile oma refinantseerimise määra 19,5%-lt 30%-le. Keskpanga juhi Valeria Gontareva kinnitusele hakkab see kehtima tänasest. Gontareva sõnul säilitati nõue, et eksportijatel tuleb konverteerida 75% välisvaluutas teenitud tulust, ning seaduseandja on vastu võtnud kõik Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) nõutud seadused, et saada heaks-

kiitu nelja aasta pikkusele ja 17,5 miljardi dollari suurusele laenuprogrammile.

Ukraina loodab IMF-i abiga vältida maksevõimetuks muutumist.

Samuti püüavad võimud vältida kapitali väljavoolu ja stabiliseerida grivnat, mis on aastaga kaotanud USA dollari vastu 60%, olles maailma kehvim valuuta.

ÄRIPÄEV.EE

15,2

PROTSENTI on pühkinud sõda venemeelsete separatistidega Ukraina majandusest, vahendas Bloomberg.

MAKSUKONVERENTS NUTIMAKSUD 2015

18. märtsil

Original Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses

Lektorid:

- € Grant Thornton Rimess OÜ maksunõustaja, Sisekaitseakadeemia Finantskolledži maksunduse ja tolli õppetooli juhataja, mag.iur **TÕNIS ELLING**
- € Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika asekanstler **DMITRI JEGOROV**
- € MTA peadirektor **MAREK HELM**
- € Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja peadirektor **MAIT PALTS**
- € Kindsigo Konsultatsioonid juhataja, maksunõustaja **AULE KINDSIGO**
- € Intrum Justitia käibemaksuosakonna juhataja **ANNIKA REPPO-KIRSIPUU**
- € OÜ Primend tegevjuht **TOOMAS MÖTTUS**
- € ASi Opus Capita tootejuht **INDREK ALLAS**
- € Tammiste Personalibüroo juht **SIRJE TAMMISTE**

Konverentsil osalemine maksab **12. märtsini 179 eurot** (km-ga 214,8 eurot).

Täishind on 249 eurot (km-ga 298,8 eurot).

Täpsem info ja registreerimine veebis
www.seminar.aripaev.ee

Äripäev

ÜLLATAVALT PALJU™

”Aare Tammemäe:
Soovitakse kasvada, aga tegelikult ei teata, kuidas.

ÄRIPÄEV 4. märts 2015
toimetaja Ülo Toomsalu, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

Redgate Capitali partner nendib, et ettevõtted ei ole teadlikud alternatiivse finantseerimise võimalustest

↑ **RESPO** Haagiste juht ja osanik Ain Antons vaatab praegu siiski ringi, et leida sobiv investor, kes aitaks ettevõttel laieneda. FOTO: ERIK PROZES

RAHA KAASAMINE

Kapitali kaasamine ettevõtjatele võõras. Äripäeva küsitlusel üllatavad tulemused

A VIRGE HAASASALU
virge.haavasalu@aripaev.ee

Kuigi ettevõtjatel on soov kasvada ja tegevust laiendada, ei ole üle poole neist isegi mõelnud firmavälise raha kaasamisele, selgus Äripäeva küsitlusest.

“Ühtepidi saab Eesti ettevõtja aru, et turg on väike ja võimalused piiratud, teistpidi on nende kasvuootus väga suur. Ligi pooled soovivad kasvada kuni 30% aastas. See on üsna ambitsioonikas, arvestades praegust majanduskeskkonda ja Eesti turu väiksust,” kommenteeris Raidla Lejins & Norcous Advokaadibüroo partner Sven Papp uuringu tulemusi.

Äripäeva toimetis koos Redgate Capitali ja Raidla Lejins & Norcousiga valis küsitluse jaoks välja ligi 800 ettevõtet, kes võiksid olla perspektiivikad tulijad kapitaliturule. Aluseks oli nii ettevõtte suurus, tegevusala kui ka tulevikuväljavaated. Neist vastas anonüümselt küsimustele 144.

Selgus, et ettevõtetel on küll soov kasvada ja oma tegevust laiendada, ent samas leitakse, et neil ei ole vaja selleks kaasata investoreid. Kõigest 5 protsenti ettevõtjatest on kaasanud oma ettevõtte arenguks investoreid. Völakirju on aga emiteerinud vaid 1 protsent vastanutest. Ülejäänud kasutavad äri rahastamiseks peamiselt kas pangalaenu või omavahendeid.

Nii ütles 74 protsenti vastanutest, et on oma äritegevuseks kasutanud pangalaenu. Peaaegu sama palju ehk 73 protsenti oli kasutanud omaniku raha. Veidi vähem kui

kolmandik oli kasutanud riiklikke toetusi. 9 protsenti vastanuist ei olnud üldse kapitali kaasanud ja sama palju oli seda teinud investori kaudu.

Suured ootused. Kaks kolmandikku on öelnud, et rahastavad kasvu omakapitalist ja pangalaenust, mis on Papi sõnul tore, aga see on kõige konservatiivsem omaniku raha. “See on küll kõige odavam viis, aga kuna pangad on laenamisel siiski konservatiivsed, siis väga ambitsioonikad äriprojektid tavaliselt täielikult pangalaenust finantseeritud ei saa. Kui tahta kasvatada oma käivet 30% aastas, siis see eeldaks, et oleks vaja ka võõrkapitali kaasata,” rääkis Papp.

Advokaadi sõnul on meil niisiis turul ühelt poolt ettevõtjad, kes vajaksid kapitali, teiselt poolt on meil investorid ja hulk väikeinvestoreid, kes tahaksid oma raha inves-

teerida suurema intressiga, kui seda pakub pangahoius. Völakirjad oleks üks loogiline viis mõlema poole ootuste rahuldamiseks.

“Ettevõtted ei ole üldiselt teadlikud sellest, millised on alternatiivsed finantseerimise võimalused. Soovitakse kasvada, aga tegelikult ei teata, kuidas,” märkis Redgate Capitali partner Aare Tammemäe. Tema sõnul oleks võimalus olukorda muuta, teavitada ettevõtteid rohkem selle valdkonna kohta.

“Kapitaliturg on kindlasti väga hea alternatiiv, eriti, mis puudutab omakapitali – on see siis mitteavalik kapital ehk erakapital fondide näol või avalik kapital ehk börs. See on igati sobiv kasvukapital,” toonitas finants-ekspert. “Kõike, mis puudutab völakirja tüüpi finantseerimist, toetaks samuti.”

Väikesed ambitsioonid. Kuna kaks kolmandikku küsitluses osalejatest ütles, et neil ei ole seni olnud investorit vaja, järeltas Tammemäe, et ettevõtete ambitsioon on väike. “Kasvad ja arenedki oma teenitud kasumi ja pangalaenu arvel. Pangalaenu saad võtta nii palju, kui rahavoog kannatab,” lausus ta.

Kui nähakse, et turg on piiratud ja ollakse pessimistlikud tuleviku suhtes, siis on Tammemäe sõnul loogiline, et seni ei ole investorit vaja läinud. Samas, kui 80% ettevõtetest soovib lähema kolme aasta jooksul kasvada käivet 10%, näitab see Tammemäe hinnangul, et soov on täiesti korralik. Arvestades küsitluses osalenud ettevõtete erinevat profiili, peaks Tammemäe sõnul neile sobima ideaalselt ka alternatiivne finantseerimine peale pangalaenu ja omakapitali. “On see siis avalik või mitteavalik kapitalituru element, vahet ei ole,” lisas ta.

Tammemäe töi näiteks idufirmad. Kui nemad oleksid ainult enda ehk omaniku rahaga üritanud kasvada, siis nad ei oleks mitte kuskile jõudnud. “Vaadake, kuidas nemad finantseerivad,” toonitas Tammemäe. “Tublid Eesti ettevõtted näevad oma turgu kitsamalt, ollakse alahoidlikumad.”

Ettevõtjad on tõrksad võõrkapitali suhtes

Uuringu tulemused näitavad, et ettevõtjad kasutavad pigem omavahendeid või pangalaenu, et oma äri üleval pidada, alternatiivsed kapitali kaasamise võimalused neid ei huvita.

“Võlakirjade emiteerimisele ei ole mõelnud ja börsile ei ole mõelnud minna lihtsalt ettevõtte väiksuse ja suure bürokraatia tõttu. Meie majandusnäitajad on olnud hästi head ja stabiilsed. Meie suhted pankadega on olnud väga head ja laenumarginaalid on niivõrd madalad, et võlakirjade järele lihtsalt vajadus puudub. Negatiivse marginaaliga võlakirju vist veel ei ole võimalik müüa,” põhjendas pikaajalise kogemustega Respo Haagiste juht ja osanik Ain Antons.

Antonsi sõnul on ettevõtte praegu suhteliselt ülekapitaliseeritud ehk omakapitali osa moodustab keskmiselt 80% ettevõtte aktivitest, aga see ei ole alati nii olnud ja see ei pea nii olema. “Peame kergelt läbirääkimisi ja otsime finantsinvestorit. Põhieesmärk on ettevõtte praegusest kiirem kasv uutel ja olemasolevatel turgudel,” rääkis Antons.

“Finantsinvestor ostaks osa praeguste omanike osalusest ja emiteeritaks ka uusi aktsiaid. Eelistus on, et tegemist oleks era-

”

Oleme läbi rääkinud ka fondidega, kes investeerivad näiteks pensionäride raha.

Respo Haagiste juht ja osanik Ain Antons

kapitalil baseeruva investoriga või perefirmaga, kes oleks nõus investeerima tavapäraselt kauem kui fondide 5–7 aastat. Finantsinvestorist huvilisi on olnud Eestist, Venemaalt, Soomest, Hiinast. Läbirääkimised näitavad, et on olemas fond, kelle portfelis on ettevõtted, millega koostöö looks täiendavat sünergiat või kuskilt mujalt tuleks täiendav väärtus ehk üks pluss üks ei oleks enam kaks, vaid rohkem. Sellisel juhul oleme läbi rääkinud ka fondidega, kes investeerivad näiteks pensionäride raha,” kirjeldas Antons.

Tartu Uusapteegi juht ja osanik Kalle Kurvit kirjeldas, milliseid kapitali kaasamise viise nemad on kasutanud. “Kõik hulgimüüjad annavad kahekuulise maksekrediidi ja sellega katavad investeerimisvajaduse täielikult ära. Oleme 20 aastat tegutsenud. 12 aastat tagasi pakkus

üks suur hulgimüüja ühekuulise maksekrediidi asemel kolmekuulist. Meil tekkis kohe miljon krooni vaba raha. Ja nii tehaksegi. Hulgimüüja faktooriga meie eest arved Swedbank Liisingusse. Aga ausalt öeldes me seda ei vaja, lihtsalt raha seisab ja see suurusjärg on jälle miljon,” rääkis Kurvits.

Kas investeerimise vajadust ei ole? “Mida see apteek investeerib? Ainult et mööblit osta. Kahekuuline kaubavaru katab normaalsel apteegil enamasti investeerimisvajaduse ära,” vastas Kurvits.

“Sõltub apteegist, aga linnas väiksemas kaubanduskeskuses olev apteek kolme töötajaga müüb umbes 30 000 euro eest kuus ja ostab ka umbes sama raha eest sisse ning kui saab kuu aega pikendust, siis tal tekib 30 000 eurot vaba raha ja selle eest võib ta selle apteegi ilusasti ära sisustada. Muud vajadust tal kuhugi mujale investeerida ei ole,” lisas apteeker.

Jutu peale, et apteek võiks emiteerida võlakirju, ei osanud Kurvits midagi kosta. “Ei oska midagi öelda,” lausutas ta. “Kel raha palju, toppigu Tallinna hoiulaenuühistusse, kus on 6% dividendi. Reklaam käib hommikust õhtuni.”

Ä Küsitlus

Kui palju soovite oma ettevõtte käivet järgmise kolme aasta jooksul kasvatada?

vastas 140 (70%), ei vastanud 60 (30%)
vastajate arv (osakaal vastajatest)

11-30%	69 (49%)
31-50%	28 (20%)
kuni 10%	21 (15%)
üle 50%	14 (10%)
ei soovi ettevõtte käivet kasvatada	5 (4%)
ei ole mõelnud	3 (2%)

Milliseid kapitali kaasamise viise olete seni kasutanud?

vastas 138 (69%), ei vastanud 62 (31%)
vastajate arv (osakaal vastajatest)

pangalaen	102 (74%)
omaniku raha	101 (73%)
riiklik toetus (EAS jt)	39 (28%)
investor (finantsinvestor, strateegiline investor jt)	12 (9%)
pole kaasanud	12 (9%)
muu	5 (4%)
võlakiri	2 (1%)

Kas olete mõelnud investori kaasamisele?

vastas 138 (69%), ei vastanud 62 (31%)
vastajate arv (osakaal vastajatest)

ei ole mõelnud	70 (51%)
olen mõelnud, kuid pole kaasanud	61 (44%)
olen mõelnud ja kaasanud	7 (5%)

Mis on Teid takistanud investorit kaasamast?

vastas 130 (65%), ei vastanud 70 (35%)
vastajate arv (osakaal vastajatest)

pole vaja olnud	97 (75%)
ma ei taha oma otsustusõigust vähendada	34 (26%)
pole sellele mõelnud	16 (12%)
pole osanud	15 (12%)
ma ei usalda finantsinvestoreid	11 (8%)
muu	6 (5%)

ALLIKAS: ÄRIPÄEV

Ä Mis on mis

Põhjused, mis on takistanud ettevõtjaid investorit kaasamast

Pole keegi huvi tundnud.

Kallis, pangalaen on palju odavam.

Seni olen ilma hakkama saanud.

Miks ma peaksin oma edukat ettevõtet kellegagi jagama?

Me oleme liiga väikesed finantsinvestorile.

Ettevõtte struktuur pole olnud piisavalt selge.

Ei ole õnnestunud.

ALLIKAS: ÄRIPÄEVA KÜSITLUS

Ä Taust

Äripäeva toimetis koos Redgate Capitali ja Raidla Lejns & Norcousiga valis küsitluse jaoks välja ligi 800 ettevõtet, kes võiksid olla perspektiivikad tulijad kapitaliturule. Aluseks oli ettevõtte suurus, tegevusala ja tulevikuväljavaated. Neist vastas küsitlusele 144. Küsitlus oli anonüümne.

TEEME KATLAMAJA
KORDA
VÄHEM KÜTET, ROHKEM SOOJA
ostakatel.EE
katel@ostakatel.ee Tel. 5267072

SemuEhitus

ANNO 1993

- Ehitustööde peatöövõtt
- Projekteerimis – ehitustöövõtt
- Ehitustööde teostamine
- Eritööde teostamine / vesi, kanal, küte, elekter

semu@semuehitus.ee
www.semuehitus.ee

Warma-uunit ahjud Soomest
-Hubane toasoe mõistliku hinnaga!

LINTMAN

Kahhelahi kaalub 1300 kg ja kütab ära üle 70m² suuruse ruumi.

Tule ja tutvu Warma-uunit ahjude valikuga ning küsi pakkumist!

Lintman salong
Lauliku 2b, Tallinn
tel 6 776 478

www.lintman.ee

Kahhelahi
Kakluuni

3325 €

Asfaldiparandus

www.asfalt.ee
+372 5566 2613

Teeme kiirelt ja soodsalt asfalteerimistöid ka talvel.

Kreekale kolmas abipakett?

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Esmaspäeval ütles Hispaania rahandusminister Luis de Guindos, et Kreekale on kaalumisel kolmas abipakett mahus 30-50 miljardit eurot.

"Mingeid selliseid kõnelusi ei ole," tõrjus Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, kui agentuur Reuters temalt kommentaari palus.

Komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis, kelle haldusallas on ka euroala reform, mõõnis aga, et kolmas abipakett võib vajalikuks osutuda, kuna Kreeka naasmine kapitaliturgudele pärast praeguse abipaketi lõppu pole sugugi kindel.

"Kreeka võib vajada täiendavat lahendust, kui praegune programm lõpeb," ütles Dombrovskis esmaspäeval Bloombergile. "Kreeka eelmise valitsusega arutasime Kreeka naasmist turulaenamise juurde lihtsustatud tingimustega julgestuslaenu toel. Nüüd näib see stsenaarium aga vähem tõenäoline, arvestades viimasel ajal finantsturgudel valitsenud ebakindlust."

Oluline teise abipaketi finiš. Dombrovskise sõnul sõltub võimalik uus abipakett sellest, kuidas Kreekal praegune abipakett lõpule viia õnnestub. "Kui me näeme, et läbirääkimised praeguse abipaketi lõpetamise üle kulgevad edukalt ning Kreeka peab oma lubadustest kinni ja viib vajalikud reformid ellu, siis on meil lihtsam kokku leppida ka võimalikus järgmises programmis," ütles Dombrovskis.

Kreeka peaminister Alexis Tsipras, kelle peamine valimislubadus oli Kreeka abipakettide ikke alt vabastada, kordas läinud nädala lõpus, et kolmandat abipaketti ei ole vaja. Samas plaanib Kreeka parlament sel nädalal menetleda elnõusid, mille eesmärk on täita valijatele antud lubadusi vaesusega võitlemiseks, kuid mis võivad vastuollu minna eurogrupi antud lubadustega, et Kreeka ühepoolset selliseid samme ei astu.

Kaheldakse ka, kas Kreeka ikka suudab täita oma võlakohustused, nagu eurogrupi ministritele nädalapäevad tagasi kinnitati. Läinud nädalal ütles rahandusminister Yanis Varoufakis, et Kreekal tekib kindlasti probleeme summadega, mis nüüd kehtel IMFile ja suvel Euroopa Keskpankale maksta tuleb.

MAKSUD

Must üüritung küüritakse puhtaks. Saamata sajad miljonid eurod

↑ **PINDI** Kinnisvara juhatuse liige Peep Sooman soovib üürituru korrastamiseks luua üürilepingute register. FOTO: ANDRAS KRALLA

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Riigil jääb mustalt üüriturult aastas saamata kuni paarkümmend miljonit eurot tulumaksu. Raha kättesaamiseks pakuvad asjatundjad nii üürilepinguregistri loomist kui ka ideed vabastada eraisikud tulumaksu kohustusest.

2013. aasta andmete järgi jääb aastas laekumata 8-27 miljonit eurot tulumaksu. Teggu on hinnangulise summaga, sest osaliselt põranda all tegutseva üürituru kohta pole kellelgi täpseid andmeid. Maksuameti teatel on Eestis kasutusvalmis 384 282 eluruumi, millest 10-15% on arvatavasti üüripinnad.

Maksuamet kutsus veebruaril alguses kokku ümarlaua, et arutada, kuidas saavutada üürituru läbipaistvus. Nimelt on maksuame-

Võrdlus Üüritulude deklareerijate arv on kasvanud

Üüritulude deklareerinud isikute arv ja deklareeritud tulu, mln eurodes

2008	20 845	36,7
2009	20 609	31,5
2010	21 551	30,0
2011	23 102	33,6
2012	24 400	36,9
2013	25 796	42,8

ALLIKAS: MAKSUAMET

ti teenindusosakonna juhtivspetsialist Hannes Udde sõnul praegu üüritung luubi all küll seoses tulu deklareerimise perioodiga, ent tegelikult on valdkond laiem kui vaid maksude kokkukogumine.

Kultuuritu üüritung. Pindi Kinnisvara juhatuse liikme Peep Soomani sõnul on üürituru korrastamiseks vaja läbida kolm sammu. Esiteks tuleb üürnike ja üürileandjate suhte tasakaalu saada. Teiseks on vaja luua menetlusorgan, mis võimaldaks teha kiireid, kohtu tasandil otsuseid. Seejärel on vaja luua register, kuhu sisestatakse iga sõlmitud üürileping ja mis sisaldaks ka halbade üürnike ja üürileandjate musta nimekirja.

Sooman selgitas, et kuigi muudes äri sektorites on paarikümne aastaga toimunud märkimisväärne kultuuriline areng, siis üüritung on pilla-palla. "Olid ajad, kui ettevõtjad ei tahtnud käibemaksu maksta, siis ei tahetud jällegi dividendide tulude pealt maksu maksta. Nüüd aga oleme seisus,

kus igasugust käibemaksuga soperdamist peetakse kuriteoks," sõnas Sooman. Millegipärast pole aga sama suhtumine üürileandjate jõudnud. "Sel alal vaadatakse maksude maksmisele läbi lilled ja tegelikult algab kogu asi sektori kultuuritusest," lisas ta.

Soomani sõnul on üürileandjate juba seadusega konflikt sisse kodeeritud – võlaõigusseadus, mille üürileping ei kehti, leiab Sooman. Siis hakatakse üürilepinguid registrisse märkima ja üüritulult maksude maksmise kontrollimine oleks oluliselt lihtsam kui praegu. Ta lisas, et üüriturul liigub palju musta raha – hinnanguliselt on Eestis üüripindu paarikümmend tuhat, kuid enamik üürileandjatest tulumaksu ei maksa.

Lahenduseks oleks seadusemuudatus, mis ütleks, et ükski registrisse kandmata üürileping ei kehti, leiab Sooman. Siis hakatakse üürilepinguid registrisse märkima ja üüritulult maksude maksmise kontrollimine oleks oluliselt lihtsam kui praegu. Ta lisas, et üüriturul liigub palju musta raha – hinnanguliselt on Eestis üüripindu paarikümmend tuhat, kuid enamik üürileandjatest tulumaksu ei maksa.

ANDA RENDILE

kaasaegsed suuremõõtmelised lao-/tootmishooned (hea logistilise asukohaga) Rakveres.

Hetkel kasutatakse metallkonstruktsioonide puhastamiseks ja värvimiseks

2000 m² gaasiküttega sisepinda, 5000 m² betoneeritud laoplatsti
kontakt +372 50 27 364 EST/RUS/FIN hille@hotmail.com

Widex loob Tallinnas 150 töökohta

Kuuldeseadmete elektroonika koostamisega tegelev Taani päritolu Widex Eesti OÜ plaanib aasta jooksul värvata ligikaudu 150 tootmistöölist.

Tootmismahd Widexi Tallinna tehases kasvas eelmisel aastal ligi kümme korda. Tööliste arv suurenes ettevõttes mõõdu- nud aastal neli korda, ulatudes

233 inimeseni. Praegu töötab ettevõttes juba üle 300 inimese ning töötajate arv kasvab järgneva aasta jooksul veel poole võrra.

Widex peakontor asub Taanis, tootmisüksused Taanis, Belgias ja Eestis. Widex Eesti OÜ loodi 2012. aastal ja tootmisega Nõmmel alustati juunis 2013.

TÖÖSTUSUUDISED.EE

Ä KOMMENTAAR

Loobi nagu herneid vastu kiviseina

TÖNIS RÜÜTEL
Eesti Kinnisvarafirmade Liidu tegevjuht

Olen päri, et maksudega ei mängita, kuid hädavajadusel tuleb erisusi siiski rakendada. Üürilepinguregistri idee on lihtsalt hirmutamine. Pole põhjust arvata, et see efektiivselt tööle hakkaks, rääkimata kaasnevast administreerimiskulust. Kasu tooks hoopiski maksuerisus. Nimelt võiks 1–2 korteri välja üürimine olla nagu neljas pensionisammas. Sellist lähenemist peaks aga riik toetama. Näiteks võiks isiku tulumaks eluruumide üürimiselt olla 10%.

Praegu domineerib mak-

suholduri poolt tulenev piitsapoliitika, kuid tuleks pakkuda ka präänikut. Maksuerisusega maksude laekumine paraneks, olen selles kindel. Samas oleks liig lootat, et suserdamine seeläbi 100% kaoks, kuid tänase musta turu aitaks põranda alt välja tuua kindlasti. Ja ärgem unustagem üht majanduspoliitilist peaesmärki, milleks on üürituru väljakujundamine.

Kahjuks ei saanud kinnisvarafirmade liit ümarlaual sellele ideele taas poolehoidu. Oleme selletaolisi ettepanekuid esitanud ka rahandusministeeriumile. Loobi nagu herneid vastu kiviseina, kõik põrkab tagasi.

Maksuamet üüriturgu vaatlustega ei kontrolli

Samal ajal, kui ümarlaudadega püütakse leida üürituru kitsaskohati ja võimalikke lahendusi probleemidele, on üüriturg juba praegu maksuameti teravdatud tähelepanu all.

Maksuameti teenindusosakonna juhtivspetsialist Hannes Udde selgitas, et praegu on üüriturg luubi all just seoses tulude deklaratsioonide perioodiga. Selleks on maksuamet võimalikele üürileandjatele deklaratsioonide kohustust meelde tuletanud, näiteks Facebooki ja muude sotsiaalmeedia kanalite kaudu. "Kui maksuhaldur sügisel järelkontrolli tegema asub ja avastab deklaratsioonide jätmise, siis tekib üüritul saajal lisaks veel ka intressivõlg," põhjendas Udde, miks

on vaja, et inimesed deklareeriksid oma eelmise aasta üüritulud tähtaegselt. Udde lisas, et aasta-aastalt on üüritulud hakatud üha rohkem deklareerima.

Kontrollide tehakse Udde sõnul vastavalt oma riskianalüüsidele, sealhulgas kasutatakse kohalike omavalitsuste edastatud infot ja rahvastikuregistri andmeid.

Kui isiku tuludeklaratsioon satub järelkontrolli, siis teavitatakse teda sellest ja vajadusel palutakse esitada täiendavaid tõendeid. "Vaatlusi pole me seoses üüritulude kontrollimisega plaaninud," ütles Udde.

Juhtudel, kus juba on üüritulude varjamise kahtlus, on maksuamet sellest konkreetsele isikule teada andnud.

Eesti Omanike Keskliidu juhatuse liige ja kinnisvaraekspert Tõnu Toompark üürilepinguregistri loomist õigeks ei pea. "Ma ei oskagi selle mõtte kohta ühtegi trükimusta kannatavat sõna öelda," ütles ta.

Lahenduseks maksukohustusest vabastamine. Toompargi sõnul oleks lahenduseks hoopiski see, kui eraisikud üüritulude maksustamisest sootuks vabastada. "Tulumaksuvabastus võib tõesti olla radikaalne, kuid terviklikku süsteemi vaadates on see mõistlik," ütles ta. Näiteks ei lasta tema sõnul eraisikutel üüritulude deklaratsioonide kulusid maha arvutada, mis tähendab, et suuresti peab tulu maksma seal, kus seda praktiliselt polegi. "Üürile andmine pole lihtne tee rikkuse ni. Tulu on kuludega võrreldes suhteliselt väike. Kui on veel laenukoormus peal, sõõb intress enamik tulust ära," selgitas Toompark.

Toompark lisas, et maksuvabastusega korrustaks üüriturg meelelt, sest kui pole hirmu saada maksupetturiks, pole kellel-

gi ka põhjust üürikorterit põrandaalusel pida. Praegu pole Toompargi sõnul enamik eraisikutest üürileandjaid põranda all selleks, et hoida kokku paarkümmend eurot tulumaksu, vaid seepärast, et see on lihtsam teed pidi minnak.

Ministeeriumid otsivad kitsaskohti. Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika asekancler Dmitri Jegorov ütles, et üüriregister on üks võimalik meede, mis on aruteludest läbi jooksnud. "Äärmiselt oluline on probleemid enne nende lahendamist selgelt ja täpselt defineerida. Praegu on lõplikest lahenditest ja nende võimalikest mõjudest kindlasti ennatlik rääkida," märkis Jegorov.

Justiitsminister Andres Anvelt kutsus mõne nädala eest üürituru korrustamise võimaluste üle arutlemiseks ministeeriumis erinevate huvirühmade esindajad. "Suurima murena töid üürileandjad välja üürnike väljasaamise pärast lepingu lõppemist," ütles Anvelt.

Sakslaste tarbimine hoogsal kasvul

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Kindlustunne koos priske palgatõusu ja energiahindade langusega ergutab sakslasi tarbima, mis on euroalalt üks hea uudis.

Jaanuaris kasvas jaemüük Saksamaal tempos, mida pole nähtud seitse aastat. Sesoonselt korrigeeritud jaemüügi reaalkasv oli jaanuaris eelnenud kuuga võrreldes 2,9%.

Analüütikud mõönavad, et näitaja on heitlik ja seda korrigeeritakse tagantjärele tihti, ent samas võib see olla veel üks kinnitus Saksamaa majandusolude paranemisest. Läänud aasta majanduskasvu andis eratarbimine 0,6 protsendipunkti.

Eratarbimise kasvaks on olukord Saksamaal mitmeti soodne. Tööpuudus on madal ja palgad kasvavad. Sellest aastast jõustus Saksamaal miinimumpalk (8,5 eurot tunnis).

Läänud nädalal jõudis Saksamaa üks suurimaid ametiühinguid IG Metall kokkuleppele 3,4% palgatõus. 3,7 miljonit töölisi esindava ametiühingu palgakokkulepped on reeglina eeskujuks ka Saksamaa ülejäänud palgakõnelustel.

Läänud nädalal avaldatud turu-uuringute firma GfK uurimuse järgi on sakslaste ostuhuvi praegu kõrgeimal tasemel 2006. aasta detsembrist. Soov säästa on samas praeguste ülimadalate intressimäärade keskkonnas rekordmadal.

Tähelepanu, kevad läheneb!
Kaunid kodumaised tulbid Nurmikol.
www.nurmiko.ee

Felandia
www.elektrimootorid.com

Äri teenuste rubriigi standardreklaam
42x26 mm hinnaga 15€
Reklaami tellimine: reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

LUGUPEETUD HÄRRASED!
Kui te tunnete, et teid ja teie äri ÄHVARDAB liigne ALKOHOLI tarbimine, pöörduge minu poole. Ma püüan teid aidata! Inimhingede päästmisel tohutute kogemustega psühhonarkoloog.
Kodulehekülge: alekseivolkov.webs.com
Telefon: 5575641, 6325781

EKSPORT

Rakvere piiritusetehase müük Šveitsi kasvab

Veebruaris uuendas Rakvere piiritusetehas oma koostöölepingut Šveitsi riikliku alkoholimonopoli Alcosuisse'iga. Piiritusetehase juhi Sven Ivanovi sõnul kasvavad uue lepingu kohasel mahepiirituse ekspordimahud rohkem kui kaks korda. "Alustasime ekspordiga Šveitsi eelmise aasta sügisel, nüüd uuendasime toona sõlmitud lepingu. Šveitsi väga kõrgete kvaliteedinõuete täitmine on keeruline, kuid saame sellega edukalt hakkama," selgitas Ivanov.

TOOTMINE

Soomlased tahavad Saaremaale tehase rajada

Soomel metallkonstruktsioonide tootja Neptune Seatech OY otsib võimalusi Eestisse laieneda, vahendas tööstusuudised.ee Saarte Häält.

Ettevõtte juht Juha Matomäki oli maad kuulamas Saaremaal, kuid kaalutakse ka võimalust püstitada oma tehase Pärnusse või Tallinna. Soomlastele endile meeldiks, kui tehase saaks just Saaremaale rajada. "Küsimus ongi selles, kust me leiame korraliku tootmispinna ja tööjõu. See on põhjus, miks me parasjagu siin oleme," selgitas Matomäki.

Töötajaid oleks Eesti tehasesse vaja esialgu 5–10.

INVESTEERINGUD

Soome ja Rootsi sadamad taotleavad euroraha

Viis sadamat Rootsist ja Soomest esitas veebruari lõpus taotluse Euroopa Liidu 2014. aasta eelarveperioodi CEF Transpordi projektikonkursile. Koostöö tulemusel laiendatakse sadamate infrastruktuuri ja keskkonnanalaseid teenuseid. Projekte toetavad nii Rootsi kui ka Soome valitsus, kirjutas logistikauudised.ee. Portnews vahendas Balti Sadamate Liidu pressitesadet, et neli TEN-T võrgu sadamat Soomest – Turu, Helsingi, Naantali ja HaminaKotka – koos Stockholmi sadamatega investeerivad 200 miljonit eurot taristutesse ning keskkonnamõjude vähendamise võimalustesse.

EVIKO

EHITAME TARGALT

Ehituskogemus aastast 1991

- ✓ Mõistlikud lahendused
- ✓ Kogenud insenerid
- ✓ Energiasäästlikud majad

www.eviko.ee

Õpetaja 9A, Tartu
tel 730 6050
eviko@eviko.ee

SOOVITAKSE OSTA EESTI FIRMA

Maksuvõimeline Soome metalliala firma

SOOVIB OSTA EESTI METALLIALA FIRMA või tulla osanikuks

Nõuded:

Märkimisväärne väliskaubandus

Kaubandussuhted Venemaaga

Metallitöötlemine

Oma toode

Käive

(mitte tingimata)

(mitte tingimata)

(mitte tingimata)

ligikaudu 0,1 – 10 mln

KONTAKTANDMED:

+372 5285197 EST,RUS

jouko.mettanen@phppoint.fi • EST, RUS, FIN ENG

Lukustuvad betoonplokid

Kasutamiseks ehituses, põllumajanduses, kaitserajatistes jpm.

- Puudub vajadus segule
- Lihtsalt paigaldatav, teiseldata
- Stabiilne

- Vastupidav
- Keskkonnasõbralik
- Erinevad mõõdud

Müük ja tellimine:

PÄRNU GRANIIT

Ääremetsa tee 11 Audru alevik,
Audru vald Pärnu maakond 88301
+372 5212525
info@parnugraniit.ee
www.parnugraniit.ee

↑ **TAMPERE** Metsä Boardi tehas on üks neist, kes peab uut suunda otsima, sest nõudlus tavalise ajalehepaberi järele on üüritult kukkunud. FOTO: BLOOMBERG

TOOTMINE

Soome metsatööstuse uus tõus. Internetis ostlemine annab tõuke pakenditootmisele

A MERILIN SARAPUU
merilin.sarapuu@aripaev.ee

Pea kümme aastat languses olnud Soome metsatööstus on uuel tõusul, kuid sedakorda mitte enam paberitootjana, kirjutas Bloomberg. Eesti metsatööstust need arengud aga eriti ei puuduta.

Nüüd, 140 aastat pärast seda, kui Soome esimene tselluloositehas pani aluse metsakeemia tööstusele, võtab ala uue kursi. Internet on nõudlust paberi järele järjest vähendanud, seega panustab tööstusharu uutele tõusvatele trendidele – e-kaubandusele, puidu baasil kemikaalidele ning taastuvenergiale.

Koondamise asemel investering. Mitu aastat kärpinud ja koondanud firmad hakkavad uuesti investeerima. Stora Enso Oy ja Metsä Board OY panustavad pakendile, mida on koos internetikaubanduse kasvuga vaja aina rohkem.

Stora ehitab pakenditootmiseks teha Hiina lõunaosas Guangxis, et teenindada maailma suuruselt teise majandusruumi

39

protsenti on paberitootmine Soomes kümme aastaga kahanenud.

kasvava keskklassi vajadusi. "Mida enam inimesed internetist tellivad, seda enam on vaja pakkematerjali," ütles Stora Enso finantsjuht Seppo Parvi Bloombergile.

Eestis teised trendid. Metsä- ja puidutööstuse liidu tegevdirektor Ott Otsmann ütles, et kui Soomes on paberitööstus olnud metsatööstuse üks põhivaldkondi, siis Eestis paberitööstust nii palju pole. "Meil on esirinnas mehaaniline puidutöötlemine," sõnas Otsmann. Ta selgitas, et erinevus on lisaks lõpp-produktile ka toormaterjalis. "Paberitööstuses kasutatakse paberipuitu ja mehaanilises töötlemises valdavalt palki, mis on kõrgema kvaliteediga."

Otsmanni sõnul ei mõjuta Soome metsatööstuse suunamuutus Eestit. "Meil pole vaja tootmise ümbersuunamist, sest paberipuust toodetakse termomehaanilist puitmassi ja pleegitamata paberit, samuti areneb paberipuu kasutus muudeks toodeteks."

Otsmanni sõnul kasvab Eesti puidutööstuse lisandväärtus eelmisel aastal 11,1% ja eksport 3,3%, samuti on paranenud väliskaubanduse bilanss – see oli 2014. aasta lõpus 1,2 miljardit eurot.

Paberitoodete hulgiuutaja Papyrus ASi tegevjuht Ivar Reisberg ütles, et Soome metsatööstuse uus suund on loomulik jätk paber-

lehtede arvu kahanemisele. "Tervikuna nad üritavad jääda samasuguste toorainete juurde, aga produkt, mis sealt valmistatakse, ei ole enam ajalehepaber," nentis ta.

Reisbergi sõnul tahavad paberitootjad suhelda kasvavatesse tootmisvaldkondadesse, seega lähevad nad oma algtoodetega sektoritesse, kus nad enne ei ole olnud. "Nad on ebaefektiivsed tootmisuunad kinni pannud. Kuna see kriis saabus juba ligi 10 aastat tagasi, siis esialgu olid nad šokis, aga nüüd tegeldakse probleemiga juba tõsiselt," märkis Reisberg.

Üüratu tagasimine. Soomes on paberitootmine viimase kümnendiga kahanenud 39%. See sundis suuri metsandusfirmasid Stora Enso, UPM-Kymmene Oy ja Metsä Group pea pooli töötajaid koondama. Metsatööstuse panus Soome SKPsse oli eelmiseks aastaks kahanenud 11%-le 1990. aastate 17%-lt. Ajalehepaberit toodab veel vaid üks UPMi tehas Kaipolas.

Üks dramaatilisemaid kannapöördeid on Metsä Boardi otsus paberitööstusest 133 aasta järel tuldse välja minna. Stora Enso on paberi osakaal tuludes kahanenud 2006. aasta 62%-lt 38%-le. Parvi sõnul väheneb see lähiaastatel veelgi, umbes 30%-le. Eelmisel aastal andis pakendiüksus juba kolmandiku

» Mida enam inimesed internetist tellivad, seda enam on vaja pakkematerjali.

Stora Enso finantsjuht Seppo Parvi

Stora Enso käibest, võrreldes viiendikuga 2006. aastal.

Metsä Groupil on kavas investeerida 1,1 miljardit eurot tehasesse, mis toodab paberimassi, muid biotooteid ja energiat. Ka UPM laiendab tegevust energiale, tootes puidujäätmetest biokütust. Rootsis on Svenska Cellulosa AB leidnud oma niši pehme paberi tootjana. Seni on peamised eksporditüübid paber, kartong, saeveski toodang ja paberimass, kuid tulevikutoodeteks võivad olla nii puidu baasil magusained kui ka tugevdatud biomassist autoosad.

"Uuenduste hulgas on veel vähe mahu tooteid," ütles metsa bioökonoomia professor Jyrki Kangas. See on aga kindel, et kasvav trend asendada nafta baasil toodet taastuvatega tuleb Soomele kasuks. "Pikaajaline trend on selge. Puidu kasutamine kasvab," ütles Kangas.

Tiido ja Partnerid Keeleagentuur OÜ teavitab üleminekust uuele kaubamärgile

NE:ON
TRANSLATIONS AND LOCALIZATION

TÕLKEBÜROO NEON

TÕLKED SPETSIALISTIDELT - SEST TEIE SÕNUM ON TÄHTIS

Valdkonnad: tööstus ja tootmine, meditsiin ja tervishoid, juriidika ja finants, IT, jpm.

Tõlkematerjal: lepingud, aruanded, kasutusjuhendid, kodulehed, arvutiprogrammid, jpm.

KODULEHTEDE TÕLKED SPETSIAALSE TARKVARAGA ENDISEST KIIREMINE JA MUGAVAMALT!

info@neontranslations.com • www.neontranslations.com • 66 17 400 või 5109863

Tiido & Partnerid
KEELEAGENTUUR

Rootsi sotsid tahavad leebemat eelarvet. Ülejäägi asemel tasakaal

Rootsis mullu ametisse asunud punaroheline valitsus tahab muuta pea 20 aastat jõus olnud eelarvepõhimõtet, et eelarve peaks 1% ulatuses SKPst ülejäägis olema.

Raam pandi paika, kui Rootsi peaministriks oli saanud Göran Persson. Rootsil oli toona kuhjunud kõrge riigivõlg ning usaldus avaliku sektori rahanduse vastu oli madal. Nüüdseks on Rootsi riigivõlg alanenud ca 40%-le SKPst ja riigil on investorite silmis usaldusväärne ja hea maine. Toona paika pandud raamistik on Rootsit hästi teeninud.

Muutuste kurss. Rootsi päevalehes Dagens Nyheter eile avaldatud artiklis teevad peaminister Stefan Löfven, rahandusminister Magdalena Andersson ja finants-turgude minister Per Bolund ettepaneku asendada ülejäägi eesmärk tasakaalus eelarve eesmärgiga. Selleks tellitakse konjunktuuriinstituudilt analüüs ja käivitatakse arutelu opositsiooniga. Põhjenduseks tuuakse, et Rootsi on praegu seatud sihist kaugel – mullu oli eelarvedefitsiit 2,1% SKPst. Kui üritada täita ülejäägis eelarve eesmärki, tuleks eelarvepoliitikat majanduslikult mitte kõige soodsamal ajal tuntavalt koomale tõmmata ja

← **ROOTSI** peaminister Stefan Löfven tegi ettepaneku asendada riigieelarve ülejäägi eesmärk tasakaalus eelarve eesmärgiga.

FOTO: EPA

20

aastat tagasi võeti Rootsis kasutusele põhimõte, et riigi eelarve peaks 1% ulatuses SKPst ülejäägis olema.

makse tõsta (ca 75 miljardi Rootsi krooni ulatuses).

Teisalt leitakse, et ka tasakaalus eelarve on piisav, et riik suudaks majandust konjunktuuri languse tsüklis avaliku sektori rahaga toetada. Peale selle on range raamistik täitnud algse eesmärgi – vähendada Rootsi riigivõlga ja taastada usaldus Rootsi avaliku sektori rahanduse vastu. Kohe ülejäägisihist loobumine ei looks eelarves kulu- tusteks ruumi, küll aga võimaldaks edaspidi investeerida rohkem infrastruktuuri, haridus-

se, teadusesse ja uutesse elamis- pindadesse.

Aeg tulla tegelikkusesse. “Oluline on, et majanduspoliitika lähtuks reaalsusest, mis on siin ja praegu,” kirjutavad autorid. 20 aastat tagasi samuti sotside juhitud valitsuses kasutusele võetud eelarveraamistik vajab muutmist. “Samas saadab see investoritele signaali, et valitsus kannab hoolt avaliku sektori rahanduse kestlikkuse, majanduskasvu ja sotsiaalkaitse eest.”

ÄRIPÄEV.EE

Soome välismaksuvõlgnik on Eestist

Soome maksuamet hindab varimajanduse ülevaates, et maksuvõlad on tõusutrendis ja välismaiste maksuvõlgnike osakaal on kasvanud 19%-le, kokku 2700 firmale.

Võlas firmadest kolmveerand on Eesti ettevõtted, kes valdavalt tegutsevad ehituses. Välismaiste firmade maksuvõla summast

langeb Eesti ettevõtete arvele veidi üle poole, 52%.

Maksuvõlaga välismaistest firmadest on jätkuvalt tegutse- vaid firmasid vaid 18%.

Kokku oli firmade maksuvõlg 2013. aasta lõpus ca kolm miljardit eurot. Uuriti aastate 2008–2013 andmeid.

ÄRIPÄEV.EE

52%

SOOME välismaistest maksuvõlglastest on Eesti ettevõtted, peamiselt ehitusfirmad, selgus sealsest varimajanduse uuringust.

Jaemüük jätkuvalt stabiilne

Jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük oli jaanuaris 373,9 miljonit eurot, seega jäi kauplustesse 285 eurot elaniku kohta. Kaupade jaemüük suurenes eelmise aasta jaanuariga võrreldes püsivhindades 5%, teatas statistikaamet.

Majandusministeeriumi analüütik Karel Lember märkis, et jaanuaris jätkus sisekaubandu-

se mõõdukas kasv, mida vedasid põhiliselt tööstuskaubad. Hinnalangusest tingituna suurenes ka toidukaupade müügi- maht. Järgnevatel kuudel ootab ministeerim samas suurusjär- gus kasvu: 4–6%.

Reaalpalka kasv on Lemberi sõnul andnud tugeva aluse jaemüügi mahu suurenemisele. Samas näitab hoiuste mahu kasv,

et kogu saadav lisatulu ei lähe otse kaubandusse, vaid tarbijad panevad rõhku ka säästmisele.

Suurematest segmentidest kiirenes lisaks toidukaupadele majatarvete müük, kus maht suurenes aastaga 5% võrra.

Jätkuvalt näitab kiiret kasvu jaemüük posti või interneti teel – aastaga 24%.

ÄRIPÄEV.EE

Hinnalangus aeglustus

Eurostati esialgsel hinnangul alanesid hinnad euroalal veebruaris aasta baasil 0,3% pärast 0,6% suurust hinnalangust jaanuaris.

Enim toestasid inflatsiooni teenused, mille hinnad kerkisid aasta baasil 1,1%. Energia hinnalangus oli aasta baasil 7,9% pärast 9,3% suurust langust jaanuaris. Alusinflatsioon oli veebruaris 0,6%.

Eurostati esialgne hinnang inflatsioonile tuleb vaid loetud päevad enne Euroopa Keskpan- ga intressinõupidamist eelole- val neljapäeval, mil oodatakse täpsemat teavet ka sellest kuust käivituva Euroopa Keskpan- ga võlakirjade tugistuprogram- mi kohta.

Ühtlasi avaldab Euroopa Keskpank värskendatud majanduskasvu prognoosi, kus ooda-

takse, et pank tõstab majandus- kasvu-, kuid kärbib inflatsioo- niprognosi.

“Inflatsioon on ikka alles vä- ga aeglane ja alusinflatsioon langustrendis,” kommenteeris agentuurile Bloomberg Barclays Plc ökonomist Fabio Fois. “Toibumist veavad energia hin- nad, mis on hakanud stabilisee- ruma,” lisas ta.

ÄRIPÄEV.EE

Kommunikatsioonisüsteemide paigaldamine

VEE-, KANALISATSIOONI-, SADEVEETORUSTIKE, SIDE- NING GAASITRASSIDE, PUMPLATE JA PUHASTITE RAJAMINE NING MAAPARANDUSSÜSTEEMIDE EHITUS

võsa ja peenemetsa raie ning puude langetamine koos kändude juurimisega, kraavi süvendamine/kaevamine, kivikindlustusega truubiotsakute ehitamine, truupide puhastamine setetest, truubi otsakute korrigeerimine, kruuskatte ehitus, asfalt-freespurust teekatte ehitus, hüdrovasaratööd ning üldehituslikud tööd, sealhulgas hoonete ja rajatiste ehitamine

Ehitusfirma Ferial Ehitus OÜga samale omanikule kuulub ka ehitusmasinate ja -seadmete ettevõtte Ferial Asset OÜ.

Ferial Ehitus OÜ

tel 526 5656

e-post ferial@ferel.ee

22%

ON RALLINUD Venemaa energiasektor, samal ajal kui enamiku riikide gaasisektor on endiselt madalseisus.

Venemaa energia-sektoril hea tulemus

Kui enamike riikide nafta- ja gaasisektorid on madalseisus, siis idanaabri energiasektor on aasta algusest rallinud 22%.

CNBC andmetel ei saa ükski teine riik sellele tulemusele liigilähedale. Näiteks nafta ja gaasi poolest rikka Kanada energiaspektori aksiad on aasta algusest kerkinud 1,8% ja S&P 500 energiaspektoriit kajastav indeks on enam kui 2,2% võrra miinuses.

Mis on Venemaale nõnda pöörase edu taganud? Tõsiasia, et aksiad hakkasid tugevalt pihata saama mullu, kui Vene väed Ukrainasse tungisid. Mullu ajavahemikus 1. jaanuar–14. märts kukkus Venemaa energiasektor 21%. See oli jupp aega enne, kui globaalsed naftahinnad kukkuma hakkasid.

Merrill Lynchi Venemaa allüksuse analüütik Karen Kostanian rääkis, et Vene turg kukkus, kui naftaturul oli olukord veel hea. "Nii et kui kõik langetasid oma nafta hinna prognoose, olid need ettevõtted juba odavad."

Siiani soodne. Lukoili ja Gazpromi hinna ja kasumi suhe on 4,1, samas kui arenenud riikide naftaaktsiad kauplevad keskmiselt 11,5 tasemel. Ehkki Vene aktsiate hinnatase on ka tavaliselt arenenud riikidest madalam, on P/E suhtarvud tavaliselt siiski 6 ja 7 ringis.

Et naftatulu teenitakse USA dollarites, on energiasektor pääsenud ka rubla 42% sügavusest langusest viimasel aastal. Guinness Atkinson Fundsi portfelli-haldur Will Riley kinnitusele on rubla langus hoopis langetanud naftafirmade tootmiskulusid.

Kostanian aga lisas, et tänu tõusvale USA dollarile saab Venemaa, mis tavapäraselt toodab naftabarreli 40 dollari eest, nüüd toota 30 dollari lähedalt. Teisisõnu teenivad Vene ettevõtted barreli kohta rohkem kui nii mõnigi teine riik.

ÄRIPÄEV.EE

INTERVJU

Aasta Teslaga säästis tuhandeid. Ei

ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Eesti esimese Tesla elektriauto ostanud teadur Mario Kadastik on 15 kuuga säästnud umbes 4000 eurot ning bensiinimootoriga autot ei osta ta enam kunagi.

Kadastik purustab intervjuus nii mõnegi müüdi elektriauto kohta. Tesla on tema sõnul pereauto – korralik viiekohaline sedaan tohutu pagasimahuga – 1600 liitrit taga, 300 kapoti all.

Mis on Teie elus 15 kuuga muutunud? Ma sõidan oluliselt rohkem.

Miks? Ausalt öeldes ei teagi. Kui ma enne sõitsin 12 000–13 000 kilomeetrit aastas, siis 15 kuuga olen sõitnud veidi üle 30 000 kilomeetri. Esiteks on mugavam, ei väsi ära nii palju. Olen kuulnud, et see on trend elektriautode puhul, inimesed kipuvad rohkem sõitma.

Kas auto ei ole nii lärmakas või mis selle taga on? Mootori vibratsioon ei ole. Püsiv autot läbiv vibratsioon väsitab pika sõidu-ga. Kui oled kogu aeg sõitnud tavaautoga, siis sa ei saa sellest aru, aga kui sõidad paar kuud elektriautoga ja siis lähed kas või reisi-jaks kaasa tavaautosse, siis tunned, et auto väriseb kogu aeg. Ise olen sõitnud aastaid bensiinimootoriga, ma ei ole seda tähele pannud ja ma ei märganud seda kohe, kui Teslasse istusin. Aga kui ma aprillis istusin kaasreisijana tavaautosse, siis mõtlesin, et mis imelik vibratsioon see on.

Enne oli nii, et kui sõitsin Tallinnast Tartusse ja tagasi ühel päeval, olin omadega täitsa läbi. Nüüd sõidan seda marsruuti regulaarselt ega ole õhtul väsinud.

Kas Tallinn-Tartu on pikim ots, mida olete Teslaga sõitnud? Olen pikemalt sõitnud, käinud ära Leedus. Mitte küll ühe hooga, sest Lätis ja Leedus ei olnud tollal laadimisinfrastruktuuri, õõbisin edasi-tagasi teel Lätis. Kõige pikem ots oli sõita Tallinnast Läti hotelli, 400 kilomeetrit. Kui kohale jõudsin, oli alles 20–30 kilomeetrit sõiduulatust.

Seega on ühe laadimisega võimalik sõita üle 400 kilomeetri? See sõltub palju ilmast ja teeloludest. Tookord oli Lätis päris palju teeremonti, seega pidin pool distantsti sõitma 70 km/h. Oli ilus soe suvine ilm. Niimoodi talvel sõites on sõiduulatus 320–370 kilomeetrit. Sõiduulatust mõjutab ka tuul.

Kui palju olete 15 kuuga raha säästnud? Ma ei ole seda välja arvutanud, aga 30 000 km läbimiseks olen kulutanud elektrile 700 eurot. Oma eelmise autoga, mis tarbis umbes 13 liitrit 100 km kohta, oleks see kulu olnud 4000–5000 eurot. Teslaga ei kulu ka klaasipesuvedelikku eriti, mitte et see suur raha-

Ä Tulemused

Tesla aktsia on aastaga langenud 20 protsenti

Ä Vaata videot

"Aasta Teslaga: tuhandeid eurosid säästu"
www.aripaev.ee

↑ TESLA laadimine on sama iseenesest-mõistetav kui telefoni laadimine – keegi ei mõtle sellele, see on automaatne tegevus, ütleb auto omanik Mario Kadastik. Auto pardaarvuti on aga tema sõnul nii täpne, et ta ei pea kunagi muretsema, kas jõuab ühest kohast teise. FOTO: ANDRES HAABU

line võit oleks. Tavakindlustus on odav, sest kilovatte on vähe, aga kaskokindlustus on kallis.

Kui mõtlesite auto vahetusele, siis kas mõtlesite, et ostate elektriauto või et ostategi Tesla? Mis oli Teie põhiargument auto vahetamisel? Autot plaanisin vahetada niikui-nii. Kaalusin osta Audi A5.

Olin varem mõelnud, et Tesla on ainuke korralik elektriauto ning kui Tesla hakkab neid kunagi korralikumalt tootma, võiks kaaluda. Olin veendunud, et ma oleks võimeline seda maksma. Kui reaalselt vaatama hakkasin, siis Audiga võrreldes ei tulnud erist vahet, sellel oli muidugi oma osa KredExi toetusel, mis oli 18 000 eurot.

Millised on KredExi toetuse kohustused?

Kohustus on autoga sõita viis aastat. Kui enne seda maha müüd, pead maksma tagasi proportsionaalse osa. Kui selle võtab üle keegi, kes on ka ise saanud KredExi toetust, siis ta võtab kohustused üle. Kohustus on sõita rohelise energiaga. Kaskokindlustuse kohustus on ka.

Kui Teil saab viis aastat täis, kas ostate uue Tesla või võtate midagi muud? Ma sügavalt kahtlen, et võtan midagi muud. Ei ole kindel, et pärast viit aastat üldse ta maha müün, tõenäoliselt ta kestab kaua. Kuna selle ajaga on tehnoloogiat kõvasti juurde tulnud, olen võib-olla huvitatud uuest Teslast, aga kindlasti mitte millestki muust. Bensiinimootorile ma tagasi ei läheks. Tohutu pluss on see, et ei pea bensiinijaamas käima, vaid igal homikul on aku täis.

Kuna järgmisest aastast jõuab Tesla superlaadijate võrgustik Eestini, siis sõita suvalise kohta Euroopas tasuta, selle vastu annab midagi leida. Praegu saab Stockholmi kaudu sõita Kesk-Euroopasse, kasutades superlaadimispunkti, ja maksta selle eest null eurot. Neid on seal umbes iga 200–300 km tagant ja piisab umbes 15minutilise laadimisest. See on sama hea, kui teha peatus Statoilis.

turundusnimekirjad.ee

meie juhuslikke valikuid ei tee
130 000 otsustajat 95 000 ettevõtet

KOOSTA OMA NIMEKIRI

mingit bensiiniautot!

Ä Kommenteer Elektriautoga on mugav

MARI-LIIS LING
Elektritakso taksojuht

Tegin teadlikult valiku olla elektriauto taksojuht. Olen sõitnud nelja elektriautoga.

Linnas on elektriauto mugavam, lühikesi otsi on mõnus teha, kiirendus on hea. Ainuke miinus on see, et peab jälgima aku protsenti. Kui on vaja terve päev sõita, käin tööpäeva jooksul kaks korda laadimas, kokku umbes 80 minutit. See on tere- tulnud – pean nagunii pause tegema.

Mul ei ole juhtunud olukorda, et aku saab tühjaks siis, kui klient on peal. Mul on olnud küll kilpkonna režiim peal, mis tähendab, et sõita saab veel ainult 500 meetrit. Elektriautot laeme linnas, Tallinnas on 32 punkti.

Kliente on kolme tüüpi. Ühed tahavad proovida, mis tunne on elektriautos sõita. Teised teevad teadliku valiku, on rohelise mõtlemisega. Kolmandad võtavad suvalise takso.

Kaalun, et ostan ka endale ühel päeval elektriauto ja mulle väga sümpatiseerib Tesla. Oma võimekuse poolest on see üle sellest autost, millega meie takso sõidame, aku peab kauem vastu. Saab maanteel sõita ja tegemist on lausa luksusautoga.

36

Eesti elanikul on Tesla, teab Mario Kadastik.

Miks omada elektriautot ja miks Teslat?

Teslat läbisõidu pärast. Elektriautot mitte niivõrd kulude, vaid pigem selle poolest, mis elektrimootoriga kaasneb – elektriline veojõukontroll, elektrimootori kiire reaktsioon. Pärast istud bensiiniautosse nagu eelmise sajandi tehnoloogiasse, kõik on aeglane, ei reageeri, kui sa tahad. Kodus laadimine on ka suur pluss. Ma ei tea kedagi, kes elektriautost tagasi bensiiniauto peale lähevad.

Millised on elektriautode murekohad? Laadimine, aga üldiselt on see Eestis pseudo-probleem, siin on laadimisvõrgustik tihe. See saab probleemiks, kui autosid juurde tuleb. Viimati kui Tartus käisin, olid ELMO äpi järgi kõik laadijad kinni. Loodetavasti kasvab võrgustik autode arvuga.

Teie Tesla on üle elanud kaks talve. Millised on olnud probleemid, näiteks akuga? Ei mingeid probleeme. Mõnus on see, et istud alati sooja autosse. Ma saan teda telefonist eelsoojendusele panna. Eelmisel talvel läksin ükskord lõunale nii, et pidin käima 500 meetrit, siis ma sain aru, miks inimesed nii paksult riides käivad. Mina käisin kogu aeg teksade, väikese kampsuni ja õhukese jope-

ga. Eelsoojendus on mugav. Talveautona on ta ideaalne.

Kui Teslaga juhtub midagi, kui lihtne on varuosasid hankida? Osa on pidanud tule- sid vahetama. Sel juhul saatis Tesla varuosasid siia ja suvalises töökojas on ära vahetatud.

Kui palju jälgite Tesla kui ettevõtte tulemu- si? Ma ei ole aru saanud, miks osa analüütikuid üritab uudistele negatiivset tooni juurde panna. Eelmise aasta tulemused olid tegelikult üle ootuste. Analüütikuid häirib, et Tesla ei ole kasumlik. Aga nad reinvesteeri- vad kõik kasumi laienemisse. Tesla juht ütles, et Tesla plaan on kasvatada oma rahavoogu igal aastal 50–60% järgmised kümme aastat.

Kümne aasta pärast peaks Tesla turuväärtus olema umbes sama, mis Apple'il praegu ehk umbes 700 miljardit dollarit. Sinna jõudmine ei ole utoopiline, arvestades, et Tesla plaanib kasvatada autode tootmist ja müüki aastas 50–70%. Seega sõltub kõik sellest, kas usud, mida Tesla juhtkond ütleb, või ei usu. Mina usun, sest kui Tesla pani 2006. aastal oma blogisse plaani, mida nad kavatsevad teha, siis siimaani on nad teinud täpselt seda, mis seal kirjas on. Küsimus on ajastuses.

Venemaa on sunnitud ka sõjakululusid kärpima

Nafta hinna langus ja majanduskasvu aeglustumine nõuavad Venemaalt eelarvekulude kärpimist, ütles sealne rahandusminister Anton Siluanov.

Kärpimist võivad vajada sõjalised ja sisejulgeoleku tagamise kulud, mis moodustavad ca 40%

riigieelarve kulutustest, vahendas Wall Street Journal.

“Eelarvekulud tuleks külmutada 2015. aasta tasemel, kuid see ei ole lihtne,” ütles Siluanov, lisades, et valitsusel tuleb selleks teha pensionireform ja kärpida sotsiaalkulusid. Ministeerium

töötab Siluanovi sõnul ka võimaliku sõjaliste ja sisejulgeoleku tagamise kulutuste kärpe kallal.

Kärbetest hoolimata prognoosib ministeerium tuleval aastal 1,2% ja järgneval aastal 2% suurust SKP kasvu.

ÄRIPÄEV.EE

31. märts 3D Mektory, Raja 15 PRINTIMISE KONVERENTS

3D-printimine võib muuta tänapäeva tootmist täielikult.

Tule kuulama, mida saab 3D-printeriga sinu ettevõttes teha!

Milleks on vaja ettevõttele 3D-printerit?

Kas 3D-printimine on ainult suurtele ja rikastele või igapäevane töövahend?

Milliseid 3D tööstuslike ja tavaprintereid on võimalik täna soetada?

3D-printerite toormed – puidu imitatsioonist kullani?

Kas omada oma 3D-printerit või osta printimise teenust sisse?

Kuidas 3D-printerit kasutada teenusepõhiselt?

Kogemuslood, kuidas kasutatakse 3D-printimist tootmises ja ka meditsiinis.

Arutame, kuidas kiirendada 3D-printimise arengut Eestis?

Soodushind registreerumisel 11. märtsini 179 eurot (km-ga 214,80 eurot). Konverentsi täishind 249 eurot (km-ga 298,8 eurot). Kahe või enama osaleja registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5%-ne soodustus.

Lisainfo ja registreerumine: Martin Kivimäe, tel 5666 7056, e-post martin@toostusuudised.ee

toostusuudised.ee

Äripäev

MAKSUD

Soome võitleb varimajandusega. Tähelepanu ehitusel

Ä URVE VILK
urve.viik@aripaev.ee

Kõige agressiivsemad muutused Soome maksupoliitikas ja -kontrollis on toimunud just ehituses, ütles sealse maksuameti kontsernimaksukeskuse audiitor Kirsti Piiskoppel. Ehitus on Soomes väga põhjaliku kontrolli all, rääkis Piiskoppel, kes on viimased neli ja pool aastat auditeerinud ehitussektorit ja rasketööstust.

Piiskoppel meenutas Äripäeva ja Glikman Alvin & Partnerite ühisseminaril, et on kokku puutunud olukorraga, kus talle helistab kliendina suur ehitusettevõtja, kes on mures, et ei saa oma arvet tasuda, kuna arvete tasumise süsteem on kooskõlastatud registreeritusega, kus on nähtavad kõikide allhankijate registreerimised. Kui ühte kolmest registrist ei kuuluta (ettemaksu-, tööandjate- ja käibemaksuregister – toim), ei saa arvet maksta. Eriti ehituses tuleks seega Piiskopeli soovitusel arvestada, et ettemaksuregistrisse kuulumine on väga tähtis, eriti kui ollakse seotud allhangetega.

Ettemaksuregister ei tähenda Piiskopeli sõnul muud kui seda, et juriidiline isik tasub ise oma ettevõtte tulumaksu, temalt pole vaja kinnipidamisi teha. Kui kohustus ei ole täidetud, eemaldatakse ettevõtte ettemaksuregistrist, see aga tekitab palju probleeme.

Juhtuda võib teisigi apsakaide. Piiskoppel meenutas juhtumit ettevõttega, millel tekkis probleem raamatupidaja pärast – deklarimiskohustused jäid täitmata. Kuna arveldusega oli kiire, aga ettevõtte kukkus ettemaksuregistrist välja, mõtles juht, et asutab uue ettevõtte, et sellega registrisse saada. Maksuhaldur aga teatas, et kuna omanikul on juba üks ettevõtte, mille kohustused on täitmata, pole see võimalik. Kui maksustataval isikul on teiste juriidiliste isikute kaudu kohustusi üleval, ei saa uut ettevõtet asutada.

Piiskoppel nimetas teisigi ehitusega seotud maksunüansse. Käibemaksu eripära ehitusteenuste puhul on pöördmaksustamine.

Muudatus kehtib alates aprillist 2011 ning see on osa võimul oleva valitsuse loodud varimajanduse tõkestamise programmist. "Ehituses on viimase nelja aasta jooksul toimunud kõige agressiivsemad muudatused. Enim on keskendutud ehitusele, aga edasi liigutakse ka metallitööstusse ja restoraniärisse," märkis Piiskoppel.

Pöördmaksustamise eripärad. Ehitusteenus pöördmaksustatakse, kui müüdav teenus on ehitusteenus või tööjõu rent selle ehitusteenuste osutamiseks ja teenuse ostja on isik, kes müüb tavapäraselt ehitusteenust või rendib tööjõudu ehitustööde osutamiseks.

See tähendab, et töö maksustamisel läheb käibemaksukohustus töö tellijale. Ehitusteenuste müük ei pea olema äriühingu põhiline tegevusala, selleks loetakse näiteks ka pinna- ja vundamentitööd, ehitus- ja viimistlustööd, ehitusmasinate renti koos juhiga, objekti koristustöid ja muudki.

Pöördmaksustamisest veel värskem varimajanduse vastu võitleva programmi osa on vajadus deklaroida ehitusteenuste ostmine. See kohustus jõustus möödunud aasta juulis, ent puudutab ka varem alustatud objekte.

Deklareerima peavad ka teised ettevõtted, mitte ainult ehitajad: kord kehtib ka neile, kes ostavad ehitusteenust, olgu selleks kas või juuksurisalong, kes ostab remonditöid. Töö tellija deklarimiskohustus tekib, kui töövõttu puudutava lepingu käibemaksuvaba väärtus ületab 15 000 eurot, peatöövõtja deklarimiskohustus tekib, kui töövõttude käibemaksuvaba tervikväärtus objektile ületab 15 000 eurot.

Deklareerimine käib samas rütmis käibemaksu deklarimisega ehk ülejäreneva kuu 12. kuupäevaks.

Teenuse tellimise puhul on deklarimine üsna lihtne kohustus, aga ehitusteenuste puhul, juhul kui muudetakse rolli ja hakatakse näiteks peatöövõtjaks, peab deklarima kõik töötajad, kes on objektile. See kehtib objekti puhul, kus toimetab mitu allhankijat oma inimestega ja objektide töövõttude väärtused ületavad 15 000 eurot. "See on väga töömahukas ja ettevõtte jaoks kulukas protsess," tunnistas Piiskoppel.

FOTO: RAUL MEE

Wiru Uks Tallinn OÜ

PAKUME

- Leedu tootja Ryterna UAB garaažiuksi
- BFT ja Somfy automaatikat
- Saksa tootja GfA-Elektromateni tööstusautomaatik

Paigaldusele lisaks pakume ka uste remonti ning hooldust.

Tel 50 44 798
wu@wu.ee

Vaata lisaks
www.wu.ee

Ä Tasub teada

Tähtsad nüansid Soome tulu- ja käibemaksustamises

Äriühingutel on Soomes reeglina piiratud maksukohustus. Kui tekib püsiv tegevuskoht, tekib tulumaksukohustus kõiki seda püsivat tegevuskohta puudutavate tulude osas, olenemata sellest, kas need on tekkinud Soomes või mujal. Püsivate tegevuskoht tekib Soome ja Eesti vahel 6 kuuga.

Püsiv tegevuskoht tulumaksustamises on äritegevuse koht, kus tehakse kogu või osa äriühingu tegevusest. Püsiv tegevuskoht käibemaksustamise mõttes tekib nt ehitustegevuse puhul siis, kui objekt kestab üle 9 kuu.

Püsiva äritegevuse praktiseerimise koht on näiteks filiaal, kontor, müügipunkt. See võib olla ka renditud. Oluline on, kust seda juhitakse ja administreeritakse.

1999. aastal oli kohtulahend, kus Kaimanisaartele oli registreeritud ettevõtte, mis kuulus Soome kontserni ja oli saarel registreeritud advokaadibüroo ruumidesse. Ettevõtte juhatuse liikmeks oli sama isik, kes tegutses kontserni all, tegemist oli sekretäriaga, kes majandas tervet Kaimanisaare ettevõtet Helsingist (tegu oli jahtide rentimisega). Maksuamet vaatas, et juhtimispunkt oli Soomes, ja seega oli see ka ettevõtte püsiv tegevuskoht.

Nullmaksukaart. Kui Eesti äriühing läheb Soome tegema ühte kindlat tööd, võib ta taotleda nullmaksukaarti, mille puhul maksu kinnipidamist Soomes ei toimu. Kui tuleb uus projekt, saab seda uuesti taotleda.

Ehitusala maksunumber. Kohustuslik kõigile, kes töötavad ühistel ehitusobjektidel (rohkem kui kaks ettevõtet). Maksunumber märgitakse rinnakaardile, mida töötaja peab kandma ehitusobjektile viibides, nüüdseks on see muutunud kiibiga kaardiks, kuna vanu võltsiti. Isikul ei ole õigust ehitusobjektile töötada, kui maksunumbrit rinnakaardil ei ole.

Kõikidele isikutele on Soomes antud maksunumber. Avalikust maksunumbrite registrist saab kontrollida töötajate ja tööandjate maksustamisega seotud kohustusi. Registreeritud kaardist taotleb isik ise, tööandja, peatöövõtja või maksuamet. Eemaldamine isiku taotlusel või maksuameti algatusel.

Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

ÄRILAUSE

”Avo Tõlpt:

Kui me teeme head tööd ja suudame olla usaldusväärsed, siis tuleva uued lepingud.

Airesti nõukogu liige tunnistas, et lennukite ostmisel oli rahastajate leidmine raske, kuid ettevõtte kliendid on maailmas tuntud kulleriettevõtted, kellele oodatakse nüüd lisa.

ÄRIPÄEV 4. märts 2015

toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Riigil jääb mustalt üüriturult aastas saamata kuni paarkümmend miljonit eurot tulumaksu. **Mida peaks tegema, et musta üüriturgu kontrolli alla saada?**

URVE PALO
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Üksikisikutel peaks olema võimalik maksuvabalt maha arvata 60% üüritulust, et katta kinnisvaraga seotud kulutusi. Praeguses mobiilses maailmas kogub üüriturust järjest populaarsust, mistõttu peab riigi roll siin kasvama – alustada tuleb riiklikult toetatud üürikorterite programmiga ja lahendada ka maksustamine.

Tuleb luua inimsõbralik maksustüsteem, mis toetab mõtteviisi, et renditulu ei ole üksikisikule puhas tulu, kuna korteriga kaasnevad ka kulud, sest kinnisvara korrashoidmine nõuab investeringuid. Nagu öeldud – 60% üüritulust võiks olla üürile andjale maksuvaba.

Üürilepinguregistri ideed tuleks veel kaaluda ja analüüsida. Vältida ei saa ka teisi võimalusi üüriturust korrastamiseks. Antud idee tooks kindlasti kaasa suure halduskoormuse kasvu.

Riigil jääb juba praegu palju raha saamata, maksuameti analüüsi hinnangul suurusjärgus 8–27 miljonit eurot. Kui seada sisse toimiv maksustüsteem, hakkab riik kõigi eelduste kohaselt koguma rohkem maksuraha, kui praegu kaotab.

AIVAR SÕERD
Reformierakond

Kõigepealt tuleks üüriturust valdkonna esindajad ja riik ühe ümarlaua ümber kokku tuua. See oleks kitsaskohtade lahendamiseks äärmiselt tervitatav. Seda oleks tulnud juba ammu teha.

Üüritulu maksustamisseadus vajab tänapäeva toomist. Praegune olukord, kus füüsiline isik üürile andjana peab sisuliselt maksma tulumaksu üüriobjekti sisustuse korrastamise või näiteks torude parandamise kuludelt, ei ole õiglane.

Ma ei nimetaks siin seaduse korrastamist erisuse või maksusoodustuse sisseviimiseks. Maksuvabastuse sisseviimine oleks ebaõiglane olukorras, kus me muid füüsilise isiku kapitalitulu liike (intressid, litsentsitasud, jne) ju maksustame. Pigem on küsimus õiglasest maksustamisest ja selles suunas seaduse korrastamisest ning kui seadus ei oleks maksumaksja suhtes kahjulik, siis oleks selles valdkonnas ka maksude tasumisest kõrvalehoidumist vähem.

Alati on muidugi aga maksmaksjal ka valiku võimalus, näiteks tegutsemine osaühingu vormis.

LUGEJA ARVAB

”Mis siis saab, kui aku tühjeneb ja laadida pole võimalik?

Kommentaart artiklile “Aasta Teslaga: tuhandeid eurosid säästu”

LOE WWW.ARIPAEEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetust:

e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111

Reklaamiosakond:

e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105

Tellimine ja levi:

e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099

Tellimine internetis:

www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Aivar Hundimägi | Meelis Mandel | Peeter Koppel | Marek Reinaas | Heido Vitsur

Minu valitu sai riigikokku

Muretsesin, et ega ometi minu Ain Lutsepale antud hää kaotsi lähe, kui Vabaerakonnal künnis ületamata jääb. Ei läinud. Vabaerakond ületas selle paraja varuga ning samaga sai hakkama EKRE. Õhus on lootust paremale poliitikale.

Veel jaanuaris olin kindel, et uutel tegijatel pole riigikokku asja ning meil tuleb leppida vana kulunud pildiga. Siis tulid küsitluste tulemused, mis lubasid uutele tegijatele üle 5% toetust. Valisin ise rõõmuga Vabaerakonna, muidu olin nagu kits kahe parempoolse heinakuhja vahel, mõlemal mõru maik juures.

Uue valitsusliidu loomise eel on kaardipakk segi. Ühiskonna kogu spekter on parlamendis esindatud paremini kui ehk iial varem. Juba on ka hädaldajaid, kes leiavad, et eri osapooli on teo- võimelise valitsuse moodustamise jaoks liiga palju. Vaidlen vastu. Ei suutnud ju nimelt parempoolsed Reform ja IRL enamust omades üheskoos valitseda. Pigem võiks just mitme osapoolega koalitsioon olla tasakaalukam ja teovõimelisem.

Savisaar üllatas. Keskerakonna poolt pole ma kunagi hääletanud ja pole ma ka kunagi neist aru saanud, kes seda teevad. Kuna Savisaare sõrast ja võimekusest polnud pealtnäha suurt midagi järele jäänud, oleksin oodanud ka märgatavat allajäämist varasemale hääletusaagile. Eksisin. Savisaar tegi absoluutse rekordi ja Keskerakond oli ainus vana tegija, kelle esindatus koguni suurenes. Nüüd sai ka selgeks, miks ei olnud Savisaarel enne valimisi soovi kuulutada tulevaseks peaministrikandidaadiks Kadri Must või Jüri Ratas. Häälesaak olnuks palju väiksem.

Reformierakonnale olen mõnikord hääle andnud ja peaaegu alati seda kaalunud. Kaalusin nüüdki. Olin valmis neile andestama ansipliku arrogantsi ja isegi ämma raha, kuid kaugenemine liberaalsetest väärtusest ja tolerantsi puudumine tegid nende poolt olemise küsitavaks.

Reformi särav valimistulemus oli mulle kerge üllatus. Ma ei kahelnud küll nende võidus, kuid eeldasin, et umbes viiendik nende toetajatest valib kellegi teise. Tuleb nõus olla Siim Kallasega, kes on nimetanud erakonna kogenud tuumikut (loe: tagatuba) kõige võimekamaks poliitjõuks, mille oskused korraldada edukas kampaania on konkurentidest oluliselt paremad. Tõenäoliselt panevad nad nüüd paika ka uue koaliti-

IGOR RÕTOV
Äripäeva peadirektor

”Mitme osapoolega koalitsioon võiks olla tasakaalukam ja teovõimelisem.

siooni, kuid õnneks ei saa nad enam olla nii isekad ja ülesõitvad, nagu on viimased kaheksa aastat harjunud.

IRList on kahju. Sotsidesse olen suhtunud sümpaatiaga, nende seas on palju mõistlikke inimesi. Nende vaated majandusele kui kestvale klassi- võitlusele teevad nende poolt hääletamise siiski võimalikuks. Kui Reformierakonna populaarsus oli madalseisus, tundsin ka hetkeks hirmu, et äkki saab Sven Mikser tõesti peaministriks. Kuid valimiste lähenedes see hirm kadus. Erakond, kes on abitu oma majandusprogrammi loomisel ning kuulutab maksutõusu üle 1600eurosele palgale, valimisi võita ei saanud.

IRLi poolt olen valimistel kõige rohkem hääletanud. Seekord aga jättis nende maksureform mind täitsa külmaks. Ning üsna ruttu sai selgeks, et IRLi praegused liidrid ei vea oma rolli välja. Eeldasin küll, et nad teevad ka ilma minu abita oma tavalise tulemuse ära. Igatahes niisugust põrumist ma neile ei ennustanud. See on ainus erakond, kellest mul on pärast valimisi siiralt kahju. Näha ju oli, kui väga nad püüdsid ja ise oma ideedesse uskusid. Nüüd soovin neile kiiret toibumist ja koalitsioonide loomisel tegusat kaasalöömist. Tulevikuks aga tuleb neil leida Mart Laari masti uus liider, kellela läbi lüüa pole võimalik.

EKREt pidasin veel kuni pühapäevani marginaalseks nähtuseks, kellel riigikokku asja pole. Nüüd tagantjärele tark olles on kõik loogiline. Nõudlus tõeliste konservatiivide järele oli ühiskonnas olemas ja kooseluseaduse vastuvõtmine tõi selle reljeefselt välja.

EKRE puhul terendab aga risk muutuda ksenofoobseteks paremradikaalideks, kellega teised end siduda ei taha ega ka saa, nagu see on juhtunud paljudes Euroopa riikides. Tõenäolisem on siiski stsenaarium, kus Mart ja Martin Helme suudavad välja vedada tsiviliseeritud konservatiividena ning olla tugevad partnerid igas parempoolses koalitsioonis.

Vabaerakonna olemasolu teadvustasin endale alles kuu aega tagasi, kui muutus võimalikuks, et nad künnise ületavad. Erinevalt EKRest ja vanadest parteidest pole nende puhul mõtet rääkida põhjalikult läbimõeldud programmist või ühtsest ilmavaatest. Pigem on nad rida tuntud, valdavalt laimatu reputatsiooniga erinevatest inimestest, keda ühendab soov muuta Eesti poliitika paremaks.

EDUKAS EESTI

Stardi- ja kasvutugi pereettevõtetele

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus võiks luua stardi- ja kasvutoetuse meetme pereettevõtetele. Starditoetus aitaks alustada ja kasvutoetus kaasata uut põlvkonda. Pereettevõtluse toetamine tõstaks iivet, looks töökohti, ühendaks ja hoiaks pered koos ning tagaks südamerahu. Edukas pereettevõtte looks järeltulivatele põlvdele materiaalse kindlustatuse ja elamisväärsse elu.

Liiga palju loodetakse Eestis, et välismaised investeringud viivad meie majandust edasi. Peame ikkagi omal maal pe-

SIIM KAEVATS

Massimeedia tegevjuht

”Liiga palju loodetakse välisinvesteeringutele. Me peame ikkagi omal maal peremehed olema ja looma töökohti.

remehed olema ja looma töökohti – pereettevõtete osakaalu suurendamine oleks selleks kindlamaid, jätkusuutlikumaid ja stabiilsemaid variante.

Soe süda ja kuldset käed. Sarnaselt iduettevõtluse populariseerimisega peaks riik abistama pereettevõtlust. Kui iduettevõtlus soosib uuenduslike ideid, ambitsioonikat maailmavalitusplaani ja helgeid päid, toetab pereettevõtlus võimalust tegeleda ettevõtlusega talupojatarkuse, pühendumuse, sooja südame ja kuldsete käte abil.

Viimase aja trendid – käsitöölu, käsitööjäätiis ja kodumaiste mahetoodete järjest suurenev populaarsus – näitavad, et käsitööd on hakatud üha enam väärtustama, hindama ja tarbima.

Kui Eesti vanimad perefirmad on püsinud alles üks kuni kolm põlvkonda, siis Euroopa vanim pereäri tegutseb juba 30. põlvkonda.

ARTIKKEL ILMUB TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI, SAKU ÕLLETESHASE, MOOTOR GRUPI, EMT JA ELIONI NING ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES.

Aasta Teslaga: tuhandeid eurosid säästu. Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur Mario Kadastik ostis detsembris 2013 Eesti esimese Tesla. **Jüri Mõis: Reform aitab mul taskuid täita!** Seekordsetel valimistel muutuste poolt hääletanud ettevõtja Jüri Mõis ütles, et pani vaimu valmis, et pärast valimisi tuleb hakata rohkem makse maksma.

Tallinna Kaubamaja tõstab dividendi. Tallinna Kaubamaja kutsus märtsi lõpus kokku aktsionäride korralise üldkoosoleku, kus tehakse ettepanek maksta osanike dividendideks välja 40 eurosentit aktsia kohta. **Konju talu omanik tegi valimistel suptulemuse.** Riigikogu valimistel tegi suptulemuse poliitikas uustulnuk, Konju talu omanik Martin Repinski.

EDUKAS EESTI

Netitehingute maksustamise tehnoloogia tooks edu

Kui mõtleksime välja maksude kogumise tehnoloogia, mis lubaks makse koguda kas või ülemaailmselt, ja samal ajal keskenduda lokaalsele tegutsemisele, tooks nii mõnigi uudse ärimudeliga miljardi ettevõtte peakorteri siia.

Saame olla tunnistajaks ühele olulisele trendile, mis on kestnud tõusvas tempos juba umbes 10 aastat: üks isik vahendab teenust või kaupa teisele isikule internetiplatvormi kaudu. Pole vahet, kas räägime Airbnbst, Uberist, Bondorast, Task-rabbitist, Blablacarist või kas või Soovist või Ebayst. Pole vahet, kas isik on juriidiline või füüsiline.

Kolm eesmärki. Rahvusvahelises konkurentsis ja ka riigisisese majanduses muudaks Eesti edukaks kolm eesmärki. Esiteks, internetiplatvormidel toimuvaid tehinguid peab saama lihtsalt ja mugavalt maksta. E-poed on internetil põhinevates ärimudelites alles algus, kasvavad mahud ja tekivad uued ettevõtlusmudelid.

Teiseks, nende tehingute maksud peaks korjama see internetiplatvorm, kes müüki või

KRISTJAN TAMM
RentMarketi tegevjuht

”**Nii ettevõtja kui ka eraisik otsib mugavust, kiirust, kokkuhoidu, mitte võimalust makse maksmata jätta.**

renti vahendab. Tehingutes osalevad isikud aga näevad lihtsalt ekraanil, et see ja see summa läheb maksudeks.

Kolmandaks, internetiettevõtetele peaks pakkuma tehnoloogiat ehk liideseid, millega makse tehingutelt koguda ja riigile või riikidele edasi maksta. Just see võiks olla riiklike institutsioonide ülesanne.

Maksude mugav maksmine on nii oluline, et see tegelikult juba takistab suurte start-up-ettevõtete arengut üle maailma (Uber, Airbnb jt). Kui mainitud ideid arendada koos e-residentsusega, ei areneks siit väl-

ja ainult ülemaailmne edulugu, vaid muutuks kogu maailm.

Mugavus, efektiivsuse alus. Efektiivsus maksude maksimises on riikide üks strateegilisemaid tulevikuküsimusi. Nii ettevõtja kui ka eraisik otsib mugavust, kiirust, kokkuhoidu, ta ei otsi võimalust makse maksmata jätta. Kui tal aga elu kibedaks teha, on paratamatult üks vastutegevusi maksudest hoidumine ja kapseldumine enda kaitsmisele. Mugavus on efektiivsuse alus, sest inimesed otsib mugavust ja ettevõtja on ka inimene.

Efektiivsed ettevõtted on majanduslikult eduka ja vaba riigi vundament. Vastupidiselt mõnele arvamusele ei ole aga ettevõtja põhiülesanne mitte maksude maksmine, vaid võimalikult kasumlikku tegevust arendada ja ettevõtet stabiilse tuleviku suunas juhtida. Maksude efektiivne ja võimalikult valutu kogumine on aga vastavate ametkondade ülesanne.

ARTIKKEL ILMUB TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI, SAKU ÕLLETEHASE, MOOTOR GRUPI, EMT JA ELIONI NING ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES.

EDUKAS EESTI

E-riigist peaks saama dominantne disain

Üks võimalik Eesti strateegilise eesmärgi sõnastus on Eesti e-riik kui rahvusvaheliselt e-riigi dominantne disain.

Dominantne disain on innovatsiooniteoreetikute mõiste, mis tähistab tehnoloogia de facto standardiks kujunenud iseloomujoonte kogumit. Et Eesti e-riik oleks piisavalt arenemisvõimeline sellise strateegilise eesmärgi täitmiseks, pakun välja kolm edutegurit.

Ehkki e-riigi arengu alguses oli võimalik, et ideid genereeris väike grupp inimesi, siis peagi on hõlmata suuremal hulgal ressursi. Innovatsiooni stardipunktid ja uuendusteni jõudmise metoodikad võivad olla väga erinevad. Võti on võimalikult laia grupi asjaspepuutuvate inimeste kui ideede genereerijate mobiliseerimine.

Innovatsioonikorsten. Üks hästitöötav eeskuj on Ericssoni korporatsiooni innovatsioonikorsten süsteem. Innovatsioonikorsten on kõigil töötuskontserni töötajatel võima-

MAREK-ANDRES KAUS
Rootsi Kuningliku Tehnoloogiainstituudi
Tööstustehnika ja Juhtimise kooli magistrant

”**Võti on võimalikult laia grupi ideede genereerijate mobiliseerimine.**

lik oma ideid uuenduste kohta esitada. Innovatsioonikorsten ülesanne on need töös tekkinud ideed kui väärtuslik materjal analüüsiks kokku koguda ja innovatsiooniprotsessis rakendada. Praktikas tähendab see siseveebi osa, kus kõigil kontserni töötajatel on võimalus oma ideid kirjeldada, motivatsioonisüsteemi ja distsipliini kokku kogutud ideede analüüsimiseks ning otsuste vastuvõtmiseks. Sarnane innovatsioonikorsten võiks töötada

e-riigi arendamiseks vajaliku ideede baasi moodustamisel ka Eesti riigiaparaadis.

Lean Startupi eeskuj. Lean Startupi innovatsioonimetoodikas saavutatakse kiirete tsüklike arenda-õpi-mööda kordamiste ja tarbija soovidega arvestamise kaudu. Selle metoodika juurutamine riigihalduses võiks olla järgmine e-riigi arendamise suur samm, mille tulemusel riigiaparaat ongi e-riik ja tarbija asemel on kodanikud.

E-riik on Eesti edulugu ja targalt talitades on see meie jõukuse allikas. Et Eesti e-riik oleks ka 10 aasta pärast dominantne disain, peame metoodiliselt metoodiliselt tegema riigiaparaati läbivaid muudatusi. Peame harjuma, et innovatsioon on alati ebamugav ja uuendustes on paratamatult kaotajaid.

ARTIKKEL ILMUB TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI, SAKU ÕLLETEHASE, MOOTOR GRUPI, EMT JA ELIONI NING ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES.

4. märts 2015 ÄRIPÄEV

toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

Äriteenused

reklaam

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Professionaalne töövahend ehituses tegutsevatele ettevõtjatele

Ehituskäsiraamat

www.kasiraamat.ee

Regulaarselt uuenevat infot saab kasutada arvutis ja nutiseadmetes või lugeda paberil

Äripäeva käsiraamat

Tellimisinfo telefonil 667 0099

Äripäeva Akadeemia

21. aprillil

JUHTIMISKOOLITUS: MITTERAHALINE MOTIVEERIMINE

Kuidas mitterahaliste vahenditega töötajate pühendumust suurendada?

Koolitaja on **KAIDO PAJUMAA**

Täpsem programm aadressil akadeemia.aripaev.ee

Koolituse hind **299 eurot** + km

Äripäev

Info ja registreerimine:
Heleri Saarik, telefon **667 0440**,
e-post heleri.saarik@aripaev.ee

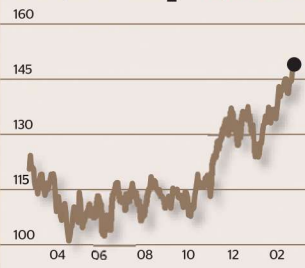

ÄRIPÄEV 4. märts 2015

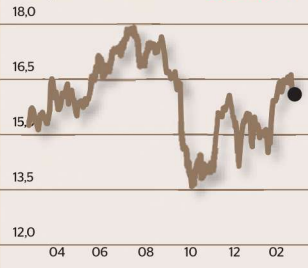
toimetaja Harry Tuul, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

TÕUSJA

Briti ehitusfirma teatel on nõudlus uute elamute järele kasvanud.

Taylor Wimpey147,20 GBp **+1,59%** ▲**LANGEJA**

Fordi müük USAs oli oodatust nõrgem.

Ford16,17 USD **-2,30%** ▼109,3
4.03.2014**BÖRSID**

Mis toimub praegu tooraineturul?

Hinnad stabiliseerumas

MAIT KRAUN
kaasautor

Niinimetatud pehmete toorainete turul hakkasid veebruaris hinnad stabiliseeruma, kuid analüütikute sõnul on pakkumine kõrge ja näiteks teravilja hinnad võivad eelmise aasta lõpus alanud kiiret langust jätkata.

Teraviljavarud on jätkuvalt suured. Nisu lõpetas veebruari plussis ja hind on mõneti stabiliseerunud. Detsembri algusest on hind aga kukkunud üle 20 protsendi ning prognoositakse, et talvel alanud hinnalangus keskpikas perspektiivis siiski jätkub.

Hinnalanguse põhjuseks on ülepakkumine turul. Veebruari keskel teatas USA põllumajandusministeerium, et maailmas on nisuvarusid hinnanguliselt 197,85 miljonit tonni, mis on eelnevalt prognoositud mahust 0,9 protsenti enam.

“Teraviljavarud on märkimisväärsed ning turud arvestavad seekord saagikuse ja kevadisel külviperioodil toimuvaga vähem,” märkis investeerimisfirma Rice

16
protsenti kerkis veebruaris kakao hind, tonn kakaod maksis 3102 dollarit.

Dairy LLC teraviljade analüütik Jerry Gidel Bloombergile.

Hinda mõjutab ka Ukraina kriis. Viimase aasta jooksul on nisu hinda mõjutanud suuresti ka Ukraina kriis. Kuna konflikti osapooled – Venemaa ja Ukraina – on nisu ekspordilt maailmas vastavalt kolmandal ja kuuendal kohal, siis konflikti ägenemine vähendab nisu ekspordi ja seega lükkab ka hinda ülespoole. Toimiv relvarahu peaks hindasid aga alla tooma. “Ukraina relvarahu on arvatavasti majanduslikult kasulik nii Venemaale kui ka Ukrainale. See võib tekitada olukorra, kus mõlemad riigid saavad jälle rahvusvahelistel turgudel oma nisu müüma hakata,” ütles investeerimisfirma Price Futures Group analüütik Jack Scoville. Analüütikud lisavad, et hind võib kevadel järsult üles-alla kõikuda, kuna geopoliitiline seis ja ilmastikuolud on väga ettearvamatud.

Nisu hind tõusis veebruaris kokku 2,88 protsenti ning buššeli hind on 5,175 dollarit. Kaera hind kerkis 5,44 protsenti ning kuu lõpuks maksis üks buššel kaera 2,905 dollarit.

USA põllumajandusministeeriumi teatel on ka maisivarud tõenäoliselt oodatust suuremad. 2012. aastal saavutatud tip-

pudest on hind langenud üle 50 protsendi ning järjest suurem osa USA farmeritest loobub maisi kasvatamisest ja paneb vabanenud põllumaa sojaubade alla.

“Kui hinnad ei lähe paremaks, siis sojaubade külvamine maisi asemel tähendab lihtsalt seda, et kaotused on väiksemad,” ütles 3100 aakrit hariv Illinoisi põllumees Dan Anderson Bloombergile.

Sojaubade külvimaht kasvab hinnalangusest hoolimata. Maisikülvi mahud on vähenenud juba kolmandat aastat järjest. Samas on sojaubade külvimaht kasvanud kõigi aegade kiireimas tempos, selgub Bloombergi küsitletud analüütikute andmetest. Seda vaatamata asjaolule, et 2012. aastal saavutatud tipust on sojaubade hind kukkunud tervelt 43 protsenti.

Veebruaris toimus mõningane stabiliseerumine ning sojaubade maailmaturuhind kerkis 7,14 protsenti – veebruari-kuu lõpuks maksis üks buššel sojaube 10,31 dollarit.

Teiste teraviljadega liigub sarnaselt ka riis, mille hind on detsembris saavutatud tippudest langenud üle 15 protsendi. Veebruaris langes riisi hind 0,85 protsenti ning üks kvintal riisi maksis 10,47 dollarit.

Kakao hind kerkis 15,66 protsenti ning

veebruari lõpuks maksis tonn kakaod 3102 dollarit.

Piimahinnad on Okeania põua ja ületootmistrahvide kartuses teinud globaalsel turul viis järjestikust tõusu ning analüütikud ütlevad, et hinnatõus võib jätkuda.

Briti piimafarmerite esindaja DairyCo teatas, et hindu on viimasel kuul turgutanud ka väiksemad tootmismahud. Globaalne piimaturu indeks (GDT) uueneb iga kahe nädala tagant. Viimase kahe sessiooni käigus on hind tõusnud vastavalt 9,4 ja 10,1 protsenti.

WTI ja Brenti toornafta hinnavahe suureneb. Toornafta hinnad on jaanuaris saavutatud madalseisust teinud tubli tõusu. Samas tasub märkida, et Brenti toornafta on kallinenud tunduvalt enam ning WTIga on vahe suurenenud, sest USA toornafta varud on kiiresti kosuma hakanud.

USA Energia Informatsiooni Administratsioon (EIA) teatas eelmise nädala neljapäeval, et Cushingis (koht, kus hoitakse suurt osa USA naftamahutitest) on 48,7 miljonit barrelit naftat. Cushingi mahutavus on umbes 70 miljonit barrelit. Naftareservid on USAs tervikuna kasvanud seitsmendal aastal kõrgeimale tasemele, teatas EIA.

“Praegu hoiab WTI hinda all suur hü-

79,2

miljardit dollarit on Bill Gatesi varanduse väärtus.

Aktsia Brenti toornafta hind oli jaanuaris alla 50 dollari

hind dollarites

ALLIKAS BLOOMBERG

pe Cushingi naftahoidlas,” ütles ING panga toormete strateeg Hamza Khan Wall Street Journalile.

Ta lisas, et nõudlust vähendavad USA rafineerimistehastes toimuv hooajaline tehnohooldus ning sagenenud streigid.

Nafta hinna tõusu tunneb ka Eesti auto-omanik. Brenti toornafta hinnad on aga kiiremini tõusnud, sest Euroopa rafineerimistehastes on nõudlus tugev ning pakkumist vähendavad Liibüas toimuvad rahutused, ütles investeerimisfirma Julius Baer tooraineuuringute juht Norbert Ruecker.

Nafta hinna tõus on jõudnud ka Eesti tanklatesse – mitmel pool on bensiini hind tõusnud rohkem kui 10 senti liitri kohta. WTI toornafta kallines kuu ajaga 3,15 protsenti, Brenti toornafta aga 18,1 protsenti, makstes veebruari lõpuks vastavalt 49,18 ja 62,01 dollarit barrelist.

Maagaasi hind kerkis 2,96 protsenti ning ühe miljoni Briti soojusühiku (293,9 kw/h) hind on maailmaturul 2,74 dollarit. Citibanki analüütiku Tim Evansi sõnul püsib pakkumine turul suur, hindade langustrend jätkub ning tõusu võiks ehk oodata alles järgmisel talvel, mil suuremat mõju hakkab avaldama ka ettevõtete kulu- tuste kärpimine.

NISU ülepakkumise tõttu maailmas prognoositakse talvel alanud hinna- languse jätkumist, kuigi veebruar tõi väikese hinnatõusu.

FOTO. BLOOMBERG

Teravilja- varud on märkimis- väärased ning turud arves- tavad seekord saagikuse ja kevadisel külviaperioo- dil toimuvaga vähem.

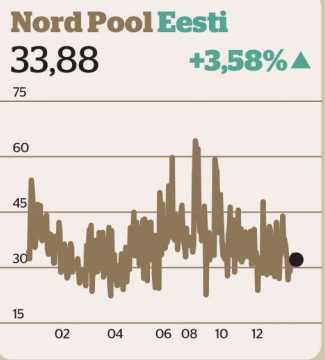
Rice Dairy LLC te- raviljade analüütik Jerry Gidel

Tellija eelis

Äripäeva tellija sai seda lugu veebis lugeda juba eile kell 16.45

ELEKTER Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisan- dub lepingus ka käibemaks.

VALUUTA Euroopa Keskpanga negatiivne intressimäär survestab eurot nõrgemaks.

INTRESS Euribor on EKP sammude tõttu olnud tugevas languses.

RAHA

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jääglit	kuu püsijääglit	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank		0,00	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,60/1,60	0,70/1,70	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,00	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	200
Citadele Pank	-	-	-	-	-	0,05	0,1	0,70	1,0	1,40	150
Versobank	0,01	0,01	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,20	1,50	1,80	350
DNB	0,10 (7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,10	0,20	0,30	0,80	0,80	1,00	1,30	1,50	100/200 (4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,40	0,40	1,00	1,40	1,70	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,40	0,40	1,00	1,40	1,70	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	1,05	1,45	1,75	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD					
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta
Danske Bank						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20
Citadele Pank	-	-	-	0,05	0,10	1,00
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,1
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,50	0,70	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad, (3) personaal panganduse klientidele, (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee	DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee	Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Versobank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501	Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BÖRS

Tallinn

03.03

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,040	0,00	0	1,4	48,1%	0,68	0,0%
Baltika	0,390	-2,74	25 508	-	-14,6%	1,80	0,0%
Ekspress Grupp	1,230	-1,60	3 247	8,0	10,7%	0,86	0,8%
Harju Elekter	2,800	0,36	1 582	6,0	13,2%	0,78	3,2%
Merko Ehitus	8,860	-1,34	7 718	15,6	8,2%	1,27	4,6%
Nordecon	1,040	0,00	17 685	7,6	12,1%	0,93	0,0%
Olympic EG	1,920	-0,52	49 843	11,5	23,6%	2,71	5,2%
PRFoods	0,645	1,26	3 155	9,6	7,2%	0,69	1,6%
Pro Kapital Grupp	2,380	0,00	0	-	-4,5%	1,98	0,0%
Silvano FG	1,300	-1,52	157 608	5,8	14,1%	0,82	19,2%
Tallink Grupp	0,837	0,84	230 255	16,4	4,6%	0,75	6,0%
Tin Kaubamaja	6,050	5,58	189 587	12,8	11,5%	1,47	5,8%
Tallinna Vesi	14,100	0,00	28 595	15,8	20,5%	3,23	6,0%
Trigon PD	0,549	0,00	0	-	-0,7%	1,14	0,0%
Skano Group	0,850	0,00	0	-	-6,8%	0,56	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Vilnius

03.03

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,77	-1,07	-	3,6	5,2
City Service	1,720	-0,58	9,2	0,8	-
Invalda	3,050	0,00	-	0,8	-
Linas Agro	0,699	0,43	7,2	0,7	-
Panevezio Statybos	0,900	0,00	-	0,4	-
Siauliu Bankas	0,294	1,38	6,9	0,8	-
Snaiige	0,400	0,00	-	1,6	-
TEO LT (Telekomas)	1,040	-0,95	16,9	2,5	16,3

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲

9,2762

Austraalia dollar	AUD	1,476
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiiina jüaan	CNY	7,073
Hongkongi dollar	HKD	8,785
India ruupia	INR	70,547
Jaapani jeen	JPY	135,720
Kanada dollar	CAD	1,423
Korea won	KRW	1255,700
Norra kroon	NOK	8,743
Poola zlot	PLN	4,192
Rumeenia leu	RON	4,438

EUR/RUB ▼

69,5463

Singapuri dollar	SGD	1,540
Suurbritannia nael	GBP	0,738
Šveitsi frank	CHF	1,056
Taani kroon	DKK	7,445
Tai baat	THB	37,037
Tšehhi kroon	CZK	27,702
Türgi liir	TRY	2,821
Ungari forint	HUF	307,760
USA dollar	USD	1,133

TÕUSJA

Boeing

155,93 USD

+1,38%

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	3,04	-0,98	16,0	2,6	3,3
Citycon	3,24	0,50	18,1	1,2	4,6
Elisa Comm.	24,44	0,16	17,3	4,4	5,3
Finnair	3,14	-0,32	-	0,8	-
Fortum	20,22	-0,30	5,7	1,7	-
HKScan	5,84	3,36	5,5	0,7	1,7
Kesko	34,92	-1,38	35,7	1,6	4,0
Neste Oil	22,98	-2,13	-	2,2	2,8
Nokia	7,29	0,55	-	3,1	-
Olvi	23,06	-0,60	14,7	2,5	2,8
PKC Group	17,44	-1,02	-	2,6	4,0
Stockmann	7,90	-0,88	-	0,7	5,1
Stora Enso	8,82	2,44	-	1,4	-
UPM Kymmene	16,93	0,24	-	1,2	3,5
YIT	5,62	0,27	12,5	1,3	6,8

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,09	-1,62	6,2	0,5	-
Latvijas Gaze	9,43	0,00	13,2	0,6	-
Olainfarm	6,13	0,49	5,4	1,2	-

BÖRSIKAUBAD

Kütused

03.03

USD	
Nafta IPE, bbl	60,97
Nafta NYMEX, bbl	50,03
Mootoribensiin, t	615,75
Diislikütus, t	585,50
Kerge kütteõli, t	565,00
Masuut (1% väävel), t	314,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,698

Põllumajandus

03.03

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	134,15
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	366,70
Kakao NYBOT, USD/t	3083,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	116,95
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	364,5

Värvilised metallid

02.03

USD/t	
Alumiinium LME	1811
Vask LME	5885
Plii LME	1738
Nikkel LME	13975
Tina LME	17750
Tsink LME	2068

Väärismetallid

03.03

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1208,17
Plaatina NYMEX	1189,65
Palladium NYMEX	830,30
Hõbe COMEX	16,39

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

reklaam

20 Pärnu Juhtimiskonverents

20 aastat hiljem. Juhi töölaud
14.–15. mail 2015 • Pärnu Kontserdimajas

Ootame Sind tähistama meie 20 a juubelit!
Kõik juhid on kohal!

Konverentsi teemad:

- Mis on juhtimises muutunud ja mis on püsiv?
- Kuidas tegevusi prioriseerida?
Millised signaalid on müra, milliseid tasuks vastu võtta?
- Kus tahame olla 20 aasta pärast?
Milline peaks olema juhi töölaud tulevikus?
- Milline juht on sadulas 20 aasta pärast?
Räägime tervisest, õppimisest ning tuleviku juhtidest.
- Milline on juhtimine mujal maailmas?
Milline on valitsusjuhi töölaud?
- Milline Eesti juht on edukas?
Milline ebaõnnestunud?
- Filosoferime hea elu üle.

Konverentsi peaesineja on
Nokia endine tegevjuht
JORMA OLLILA

Oma kogemusi ja lugusid jagavad:

Peter Lorange (Lorange Institute of Business)
Joakim Helenius (Trigon Capital Group)
Jaak Aaviksoo (Riigikogu)
Gunnar Okk (Põhjamaade Investeeringuspank)
Jens Spendrup (Spendrups Bryggeri)
Pramod Bhasin (Genpact)
Hando Sutter (Eesti Energia)
Jüri Käo (NG Investeeringud)
Esa Saarinen (filosoof)
Indrek Tustiit (Gerd Kanteri treener)
Markus Villig (Taxify)
Meelis Mandel (Äripäev)
Igor Rõtov (Äripäev)
Mart Laar (Eesti Pank)
Tiit Vähi (Sillamäe Sadam)
Juhan Parts (Riigikogu)
Edgar Savisaar (Tallinna Linnavalitsus)

ja teised

Korraldaja: **Äripäev**

Toetajad:

Koostööpartnerid:

Õhtuse peo
esinejad:
SWINGERS koos
Tanja Mihhailova
ja Mikk Saarega!

Registreerumisel
17. aprillini kehtib
soodushind 729 eurot +km!
Registreerimine ja lisainfo:
www.konverentsid.ee
või info@konverentsid.ee

best marketing — practice —

Best Practice konverents “SOTSIAALMEEDIA PARIMAD PRAKTIKAD”

22. aprill Roseni torn, Mere pst 6, Tallinn

KAVA

- 09.00** Registreerimine ja hommikukohv
09.30 Konverentsi avamine
09.35 Kuidas sotsiaalmeedia tegevusi mõõta?
Nicholas Bean, Senior Analüütik, DigitasLBi (Rootsi)
11.00 Kohvipaus
11.30 **Praktilised näited sotsiaalmeedia kasutamisest turunduses, sisekommunikatsioonis, värbamises, klienditeeninduses, müügiedenduses ja suhtekorralduses. Parimad praktikad, õppetunnid ja soovitused teistele turundajatele.**
11.30 **FINANTSSEKTOR**
Margit Kotkas, LHV Panga turundusjuht
12.00 **TOIDUAINETÖÖSTUS**
Saku Õlletehase värbamisstrateegia sotsiaalmeedias.
Robert Körvits, PingPong Marketing
12.30 **KAUBANDUS**
Kaidi Laev, Denim Dream turundusjuht
13.00 Lõunapaus
14.00 **E-KAUBANDUS**
esineja kinnitamisel
14.30 **TRANSPORT & TURISM**
Kristiina Mehik, Lux Express Group turundusjuht
15.00 **AVALIK SEKTOR**
Joosep Raudsepp, Päästeameti kommunikatsiooniosakonna peaspetsialist
15.30 **HARIDUS**
Inga Külmoja, Tartu Ülikooli rahvusvahelise kommunikatsiooni peaspetsialist
16.00 **Kokkuvõtte konverentsist**

Best Practice on konverentsiformaat, mis keskendub praktiliste kogemuste jagamisele. Laval on ainult praktikud, kes räägivad oma lugusid ning jagavad kogemusi ja õppetunde. Sotsiaalmeedia konverents annab ülevaate erinevate ettevõtlussektorite sotsiaalmeedia parimatest praktikatest.

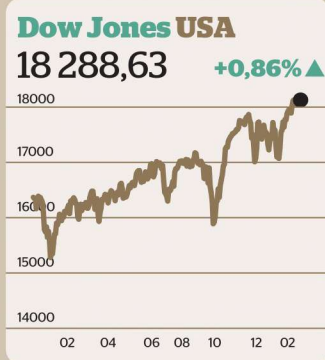
Soodusregistreerimine kuni 8. aprillini: **199 €** (km-ga 238,80)
Osalustasu alates 9. aprillist: **229 €** (km-ga 274,80)

Lisainfo:

Silja Oja
5307 9151
silja@best-marketing.com
www.best-marketing.ee

investeerimisfondid **INVESTOR** 19

ÄRIPÄEV 4. märts 2015
toimetaja Juhan Lang, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond D, EUR	13,44	13,17	13,17	8,70	7,17	15,95	12,03	-	41 363 599
Avaroni Privaatportfell B, EUR	15,65	15,65	15,65	3,06	3,16	10,02	8,66	7,72	9 893 663
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,61	12,61	12,61	4,61	3,18	12,95	-	-	10 089 767

02.03

Compensa Life

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,50	-	5,30	7,00	10,20	8,00	5 968 709
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	12,36	-	1,20	3,30	3,30	3,60	738 513

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 30.06.2014. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 30.06.2014.

27.02

Danske Capital AS

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	1,08	1,09	1,09	2,98	4,46	8,69	6,24	4,36	13 403 959
Danske Pension 50, EUR	1,30	1,31	1,31	4,23	6,53	12,04	7,78	5,28	206 963 494
Danske Pension Intress, EUR	0,92	0,93	0,93	1,19	1,29	3,78	3,88	2,99	4 298 246
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,77	1,81	1,78	6,17	9,89	17,27	11,09	8,71	4 593 810
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	1,73	1,63	3,54	3,56	2,93	453 727

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

02.03

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,48	1,50	1,50	2,43	3,32	4,07	5,03	5,19	303 527 037
Pensionifond M, EUR	1,18	1,20	1,20	1,65	2,72	4,34	4,80	4,57	43 943 812
Pensionifond S, EUR	1,26	1,27	1,27	1,46	1,96	5,76	4,28	3,91	51 583 791
Pensionifond XL, EUR	1,28	1,29	1,29	3,19	3,71	3,30	5,71	5,32	72 407 793
Pensionifond XS, EUR	1,17	1,18	1,18	1,47	1,86	6,18	4,69	4,21	13 923 202
Täiendav Pensionifond, EUR	1,45	1,46	1,46	3,51	4,92	4,82	6,67	6,02	6 597 233
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	13,87	14,01	14,01	15,97	2,12	3,94	20,41	17,33	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	8,95	8,95	8,95	15,97	2,12	3,94	20,41	17,32	25 099 460
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,08	9,17	9,17	12,84	10,63	4,23	3,50	3,01	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,80	5,86	5,86	12,84	10,63	4,23	3,50	3,01	1 427 536

02.03

Mandatum Life

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	120,30	119,70	119,70	-	0,97	1,90	-	-	-
Konservatiivne, EUR	120,42	119,23	119,23	-	4,03	3,82	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	122,32	120,51	120,51	-	6,63	5,78	-	-	-
Progressiivne, EUR	119,65	117,30	117,30	-	9,05	8,49	-	-	-
Agressiivne, EUR	131,74	129,16	129,16	-	10,98	14,01	-	-	-
Investeeringisportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	148,00	147,26	147,26	-	1,13	2,88	4,17	4,09	-
Mandatum Life Nordic High Yield Abs, EUR	101,86	101,35	101,35	-	-0,85	-4,75	-	-	-
Mandatum Life Convertible, EUR	110,24	109,69	109,69	-	5,27	6,42	-	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	142,25	139,46	139,46	-	13,27	15,90	-	-	-

24.02

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,08	1,09	1,09	5,42	5,23	10,2	6,94	6,34	153 120 706,36
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,91	0,92	0,92	6,72	7,47	13,37	8,53	7,41	15 590 661,45
Nordea Pensionifond B, EUR	0,97	0,98	0,98	4,16	3,44	7,12	5,11	4,89	17 330 711,95
Nordea Pensionifond C, EUR	0,87	0,88	0,88	2,42	1,46	6,47	3,84	3,59	12 200 687,77
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,44	1,46	1,45	8,75	9,53	17,74	10,97	9,54	7 022 749,79
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,80	0,79	4,13	3,97	9,38	5,38	0	1 347 049,82

02.03

Trigon Funds

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevat Turgude Finantssektori Fond, EUR	166,43	171,53	169,83	13,54	5,81	2,99	-0,26	-	4 367 587
Balti Fond, EUR	15,24	15,78	15,47	10,96	7,99	9,23	5,73	-0,62	1 725 019
Uus Euroopa Fond, EUR	24,98	25,87	25,36	10,35	4,60	-0,05	11,02	10,65	46 453 573
Venemaa Top Picks Fond, EUR	12,95	13,41	13,15	33,08	31,78	-18,17	-17,09	-5,23	2 338 311

02.03

AS SEB Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,868	0,877	0,877	7,29	8,44	16,79	6,92	5,17	22 850 781,50
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,912	0,921	0,921	2,54	1,17	2,59	1,42	2,13	57 538 145,64
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,895	0,904	0,904	4,38	4,52	7,44	3,73	3,27	19 401 764,12
SEB Progressiivne Pf, EUR	1,083	1,093	1,093	5,30	6,34	11,17	5,64	4,46	383 820 638,97
SEB Aktiivne Pf, EUR	1,129	1,152	1,141	7,61	9,72	20,88	8,52	7,21	18 227 804,01
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,249	1,274	1,261	3,65	4,43	8,40	4,46	3,97	13 864 716,93

02.03

AS SEB Pank poolt vahendatavad fondid

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,635	1,635	1,635	1,93	1,68	5,83	5,24	4,74	333 120 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	119,820	121,018	119,820	4,33	5,02	10,37	-	-	668 270 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	114,568	114,568	114,568	2,60	3,18	6,37	-	-	1 210 910 000,00
SEB Strategy Growth Fund	134,090	135,431	134,090	8,12	8,80	19,74	-	-	340 450 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	126,310	127,573	126,310	6,24	6,96	15,40	-	-	529 800 000,00

Vahendatavate fondide tagasisõtmis- ja väljalaskeskirju saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.01.2015.

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management Narva mnt 7D, B-korpus, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
AS GA Fund Management Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS GILD Property Asset Management Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealstate.com
www.gildrealstate.com

AS SEB Varahaldus Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
Danske Capital AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee

Maaklerifirmad

Compensa Life Vienna Insurance Group SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402
Versobank AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
Danske Bank Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104

SEB Enskilda Equities Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802
Mandatum Life Insurance Baltic SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee

Äripäeva
Akadeemia

10. aprillil

LÄBIPÕLEMISE ENNETAMINE

Kuidas säilitada suure
pinge juures meeskonna
hea töövõime?

Koolitaja on **KADRI KÕIV**

Täpsem programm aadressil
akadeemia.aripaev.ee

Koolituse hind **379 eurot** + km.

Äripäev

Info ja registreerimine:
Renate Steinberg, telefon **667 0282**,
e-post renate.steinberg@aripaev.ee

raamatupood. aripaev.ee

Ajalugu

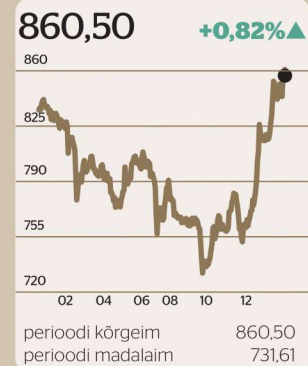
Äripäeva
raamatuklubi

IMELINE
TEADUS

Warren Buffett: Mida lihtsam, seda parem.

Legendaarne investor ütles tuntud korvpallurile LeBron Jamesile, et tehku lihtne investeerimisplaan ning paigutagu iga kuu raha väikeste tasudega indeksfondidesse.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Portfell Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

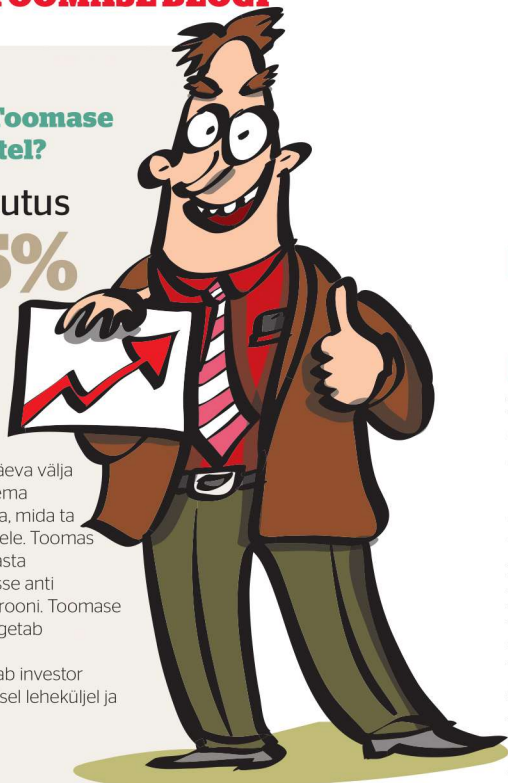
päevane muutus

+0,05%

väärtus
235 485,13 €

53,8% raha
46,2% aktsiad

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

aktsiate päevane muutus, protsentides	
Apranga	-1,07
Olympic EG	-0,52
Leroy Seafood	-1,86
ABB	-1,40
Microsoft	0,07
Apple	0,49
Burberry	-1,16

Viimased tehingud

ostis: 4. novembril 107 Microsofti aktsiat hinnaga 45,97 dollarit aktsia, komisjonitasu 17,83 dollarit.

müüs: 2. veebruaril 404 Southern Copperi aktsiat hinnaga 27,29 dollarit tükk. Tehingusumma oli 11 025,16 dollarit, komisjonitasu 16,54 dollarit. Kahjum umbes 3000 dollarit.

Sinu arvamus

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

Kõik siin ilmas on suhteline – ka Nasdaq

Nasdaq'i komposiitindeks on pärast 15 aastat taas internetimulliajastu tasemel, kuid tolle perioodi kõrvutamisel praeguse ajaga peaksime olema ettevaatlikud. Andmeid analüüsid võivad võrdlusbaasid tekitada suuri moonutusi.

Esmaspäeval sulgus Nasdaq'i komposiitindeks esimest korda pärast 2000. aastat enam kui 5000 punkti peal. Enne esmaspäeva oli selline asi juhtunud vaid kaks korda. Ilmselt paneb selline uudis investoreid, analüütikuid ja ajakirjanikke võrdlema praegust hetket 15 aasta taguse ajaga, kui see kõik nii kurikuulsalt lõpuks õhku lendas.

Aktsiate valuatsioonid atraktiivsed. Siin on paar "aga". Kui võrrelda aktsiate valuatsioone 2000. aasta märtsiga, siis praegu pole turg ligilähedaseltki niivõrd ülehinnatud, kui see toona oli. Teisalt on praegune turg selgelt ülehinnatud võrreldes muude viimase saja aasta jooksul aset leidnud pulliturgudega.

Selles mõttes ma ei pane üldse optimistidele pahaks, et nad võrdlevad 2000. aastaga ja ütlevad, et "meie hinnangul" pole turg üldse nii ülehinnatud. Alati leidub numbreid ja statistikat, millega enda seisukohta või veendumust kinnitada. Küll aga ei tohiks unustada ära ülejäänud ajaloo õppetunde, sest 2000. aasta börsikrahh ei ole ainus USA aktsiaturgude ajaloo.

Aga võrdleme siis alustuseks andmeid internetimulliajastuga. S&P 500 indeksi kasumi-hinna suhe (P/E) oli internetimulli tipus 29,0. Praegu on see 20,5. Tsüklikiliselt korrigeeritud P/E ehk CAPE oli 2000. aasta märtsis 43,8 ja praegu 27,8. Aktsia hinna ja müügi suhe (*price to sales*) kerkis netimulli tipus 2,1 peale, kuid praegu on 1,8.

Kui aktsia hinna ja raamatupidamisliku väärtuse suhe (P/B) on hetkel 2,8, siis 15 aastat tagasi oli see lausa 4,8. Dividendi-

Indeks

Nasdaq on mitme aasta tipus

tootlus on praegu 2,0%, kuid toona oli kukunud 1,2% peale.

Ühesõnaga – võrreldes 2000. aasta märtsiga on aktsiate valuatsioonid praegu päris atraktiivsed ning sarnase meeletu mullini oleks veel pikk tee minna.

Turg oli üle hinnatud. Paraku ei tasu oma analüüsis neid numbreid ehk 2000. aastat võrdlusbaasiks võtta ja seda väga lihtsal põhjusel. 2000. aasta märtsi mulli tipus oli tegu USA ajaloo kõige ekstreemsema aktsiaturgude ülehindamisega üldse. Kui võrrelda praeguseid valuatsioone eelnevate pulliturgude tippudega, siis avanev vaatepilt on hoopis teine.

S&P 500 indeksi P/E suhe on praegu 75% kõrgem kui eelnevad pullituru tipud ning CAPE on kõrgem lausa 90 protsendil kordadest. Hinna ja müügi suhe lööb praegu 95 protsendiga eelnevaid pullituru tippe ning P/B on kõrgem 80 protsendil juhtudest. Dividendi väljamakse suhtarv on hetkel kõrgem võrreldes 85% varasemate tippudega.

See kõik illustreerib ilmekalt ka Albert Einsteini sõnu, et kõik siin maailmas on suhteline.

VENEMAA

Vene autoturg taastub viie aastaga

Venemaa autoturul võib riigi poliitilistest ja majanduslikest probleemidest taastumiseks kuluda kuni viis aastat, rääkisid globaalse autotööstuse liidrid eile Genfi autonäitusel CNBC uudistekanalile.

Nissani Euroopa allharu juht Paul Willcox ennustas, et ettevõtete autode müük väheneb tänava Venemaal 2,3 miljoni pealt 1,8–1,9 miljonile ja numbrite taastumiseks võib kuluda 4–5 aastat. "Me näeme turu kahanemist ja ilmselt on kõik mõjutatud valuuta vahetuskursist, aga me mängime Venemaal pikka mängu," ütles ta. "Näeme Venemaal väga suurt potentsiaali."

Jaguar Land Roveri juht Ralph Speth märkis, et müük Venemaal veereb aeglaselt allamäge ning, stüdisas selles eeskätt konflikti Ukraina idaosas ja Vene rubla kõikumist.

PANE TÄHELE

Kõige viletsam elu Venezuelas. Kõrge inflatsioon ja madalad palgad on tõstnud Venezuela viletsusindeksi tippu.

Ukraina keskpank tõstis intressimäära. Ukraina keskpank tõstis eile oma refinantseerimise määra 19,5% pealt 30% peale.

Austraalia börs 7 aasta tipus. Vastupidiselt analüütikute ootustele jättis Austraalia keskpank eile baasintressi muutmata.

Loe veebibist

Värsked börsiuudised
www.aripaev.ee/bors
Turgude ülevaade
investor.aripaev.ee

Äripäeva
Akadeemia

24. märtsil

ESINEMISOSKUSTE PERSONAALTRENING TIPPJUHILE

Koolituse hind **699 eurot** + km.

Täpsem programm aadressil
akadeemia.aripaev.ee

Äripäev

Info ja registreerimine: **Renate Steinberg**,
telefon **667 0282**, e-post renate.steinberg@aripaev.ee

Esinemisoskused on õpitavad ja juba mõne üksiku tehnika oskuslik kasutamine parandab oluliselt muljet meist, kui esinejatest.

Oskuste arendamiseks ei piisa teooria omandamisest, oskusi on vaja praktiliselt harjutada, saades tagasisidet ja juhendamist.

Sellest lähtuvalt ongi intensiivtreening üles ehitatud harjutamise keskseks.

Koolitaja on **KRISTEL JALAK**